

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Handreiking Werkplan

Besluit lozen buiten inrichtingen

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Waarom een werkplan?	4
1.3	Doelstelling handreiking	5
1.4	Leeswijzer	5
2	Gebruik, voorbereiding en beoordeling van het werkplan	6
2.1	Wanneer deze handreiking te gebruiken?	6
2.2	Afbakening lozingsactiviteit voor ontgravingen of baggerwerkzaamheden	6
2.3	Voorbereiding voor het schrijven van een werkplan	8
2.4	Opbouw van het werkplan	9
2.5	Beoordeling en handhaving van het werkplan	9
3	Wettelijk kader Besluit lozen buiten inrichtingen	10
3.1	Het Besluit lozen buiten inrichtingen	10
3.2	Relatie met andere wetgeving	13
4	Opzet van het werkplan	16
4.1	Inleiding	16
4.2	Algemene informatie	17
4.3	Technisch deel	18
5	Het werkplan: algemene informatie	20
6	Het werkplan: technische informatie voor baggeractiviteiten	22
6.1	Inleiding	22
6.2	Lozingsactiviteit	23
6.3	Werkwijze	24
6.4	Onderbouwing niet standaard geaccepteerde werkwijze	25
7	Het werkplan: technische informatie voor sloop, renovatie en nieuwbouw aan vaste objecten	28
7.1	Inleiding	28
7.2	Lozingsactiviteit	30
7.3	Werkwijze	31
8	Combinatiewerkplan en paraplumelding	34
8.1	Combinatiewerkplan	34
8.2	Paraplumelding	35
Bijlage 1	Overzicht voorgestelde werkwijzen bij baggeren > I	38
Bijlage 2	Voorbeelden voor aanvullende monitoring of berekeningen van impact werkwijze op waterkwaliteit	46
	Colofon	47

1 Inleiding

Nota van toelichting Bbi

Bij ontgravingen of baggerwerkzaamheden, waarbij de kwaliteit van de te ontgraven of te baggeren waterbodem de interventiewaarde overschrijdt, is het gewenst dat het ontgraven of baggeren met een grotere zorgvuldigheid gebeurt dan wanneer die kwaliteit de interventiewaarde niet overschrijdt. Vandaar dat van de melder in artikel 1.19 wordt gevraagd aan te geven of de waterbodem een kwaliteit heeft die interventiewaarde overschrijdt. Indien dit het geval is moet de melder bij de melding ook een werkplan overhandigen (Nvt, pagina 73).

1.1 Aanleiding

Het Besluit lozen buiten inrichtingen (hierna Bbi) is een Algemene Maatregel van bestuur (AMvB) die hangt onder de Waterwet, de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming. In het Bbi zijn regels opgenomen voor een groot aantal categorieën van lozingen die het gevolg zijn van activiteiten die plaatsvinden buiten inrichtingen (een bedrijf) in de zin van de Wet milieubeheer.

Het Bbi bevat onder meer algemene regels voor lozingen bij ontgraven of baggeren van de waterbodem en lozingen bij werkzaamheden aan vaste objecten. Indien voor deze lozingen aan de regels van het Bbi wordt voldaan, kan worden volstaan met een melding en hoeft dus geen watervergunning te worden aangevraagd.¹

Binnen het Bbi vallen ook enkele activiteiten waarbij de uitvoerder aanvullende informatie bij de melding moet leveren, zodat het bevoegd gezag voldoende gegevens heeft om de toelaatbaarheid van de lozing te kunnen beoordelen. Deze informatie dient in een

werkplan aangeleverd te worden bij het bevoegd gezag. Het doel van dit werkplan is om het bevoegd gezag (Rijkswaterstaat of in geval van eigen werk, Inspectie Verkeer en Waterstaat) te informeren over het type activiteit, de planning van de werkzaamheden en de maatregelen die worden getroffen om de nadelige gevolgen van de lozing te voorkomen of te beperken.

Deze handreiking ondersteunt de melder bij het opstellen van een volledig, maar beknopt werkplan. Daarnaast kan de handreiking door handhavers en vergunningverleners van rws als naslagwerk gebruikt worden. Deze handreiking is alleen bedoeld voor activiteiten in de Rijkswateren.

1.2 Waarom een werkplan?

Bij een aantal onder het Bbi gereguleerde lozingen is het gewenst dat het bevoegd gezag tevens over een aantal specifieke gegevens met betrekking tot die lozingen beschikt. In deze artikelen is onder meer voor lozingen:

- ten gevolge van sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten (artikel 3.11 Bbi²); en
- ten gevolge van ontgravingen of baggerwerkzaamheden boven de interventiewaarde (artikel 3.17 Bbi) bepaald, dat bij een melding als bedoeld in artikel 1.10 aan het bevoegd gezag tevens een werkplan moeten worden gemeld.

1.3 Doelstelling handreiking

Deze handreiking heeft de volgende doelstellingen:

- Het geven van richtlijnen voor een uitvoerder/initiatiefnemer van een lozingsactiviteit voor de opbouw en inhoud van een beknopt, maar volledig werkplan.
- Het beschikbaar stellen van een handreiking voor het bevoegd gezag, zodat zij werkplannen kan toetsen op volledigheid en juistheid.
- Vergroten landelijke uniformiteit en handhaafbaarheid werkplan.

1.4 Leeswijzer

Deze handreiking is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 wordt beschreven wanneer deze handreiking gebruikt moet worden, hoe het schrijven van een werkplan voorbereid wordt en hoe het werkplan is opgebouwd.
- Hoofdstuk 3 beschrijft het wettelijke kader voor het Bbi. Dit is de relatie met andere wetten en regels.
- Hoofdstuk 4 beschrijft de opbouw en inhoud van een werkplan.
- Hoofdstuk 5 t/m 7 gaan in op de verschillende onderdelen van een werkplan. Deze hoofdstukken bevat de volgende informatie:
  - Hoofdstuk 5: algemene informatie werkplan.
  - Hoofdstuk 6: activiteit, methode en techniek: baggeren/ontgraven.
  - Hoofdstuk 7: activiteit, methode en techniek: vaste objecten.
- Hoofdstuk 8 geeft aan hoe een combinatiewerkplan (voor meerdere typen lozingsactiviteiten) opgesteld kan worden.

¹ Artikel 6.2 van de Waterwet verbiedt het brengen van stoffen in een oppervlaktewaterlichaam, tenzij daarvan vrijstelling is verleend bij algemene maatregel van bestuur, of voor dat lozen een vergunning is verleend. Van de mogelijkheid vrijstelling te verlenen bij algemene maatregel van bestuur is in artikel 1.3 gebruik gemaakt voor in hoofdstuk 3 van het besluit expliciet genoemde lozingen. Lozingen in een oppervlaktewaterlichaam waaraan in hoofdstuk 3 geen regels zijn gesteld vallen gelet op artikel 1.2, eerste lid, onder a, niet onder dit besluit. Voor dergelijk lozen is derhalve een watervergunning vereist.

² In het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (artikel 3.6b) is vastgelegd dat ook in inrichtingen een werkplan verplicht is voor dit type activiteiten.

2 Gebruik, voorbereiding en beoordeling van het werkplan

2.1 Wanneer deze handreiking te gebruiken?

Deze handreiking is **primair** opgesteld voor uitvoerders die:

- in Rijkswateren baggeren of ontgraven in een waterbodembodem die de interventiewaarde overschrijdt. Hieronder valt ook het ontgraven van uiterwaarden-grond als onderdeel van de waterbodembodem³;
- in of nabij Rijkswateren sloop/renovatie of nieuwbouw aan vaste objecten plegen.

Voor deze activiteiten moet een werkplan worden opgesteld. Dit werkplan moet worden ingediend bij de Bbi-melding voor deze activiteiten. Voor lozingen bij baggeren in een waterbodembodem die de interventiewaarden niet overschrijdt is wel sprake van een meldingsplicht, maar hoeft geen Bbi-werkplan te worden opgesteld. Dit geldt tevens voor lozingen van vaste objecten in het kader van reinigingswerkzaamheden, conserveringswerkzaamheden en andere onderhoudswerkzaamheden, oftewel werkzaamheden aan vaste objecten die niet onder sloop/renovatie of nieuwbouw vallen.

Deze handreiking is **niet** van toepassing:

- voor lozingen op een oppervlaktewaterlichaam dat niet in beheer is bij het Rijk (regionale wateren)⁴;
- voor lozingen uit een inrichting zoals bijvoorbeeld lozingen uit een Wm-depot.

De zorgplicht (zie paragraaf 3.1) is overigens van toepassing op alle relevante lozingsactiviteiten, ongeacht of een werkplan verplicht is.

Indien onduidelijkheid bestaat over welke orgaan bevoegd gezag is, adviseren wij contact op te nemen met het rws-vergunningsloket.

2.2 Afbakening lozingsactiviteit voor ontgravingen of baggerwerkzaamheden

Lozingen op oppervlaktewater kunnen niet alleen plaatsvinden tijdens baggeren of ontgraven in een waterbodembodem die de interventiewaarde overschrijdt, maar ook bij overslag van het materiaal dat hierbij vrijkomt en bij het transport van dit materiaal over water.

Helaas zijn de lozingen tijdens transport en overslag naar de eindbestemming (bijv. van boot tot boot) niet expliciet genoemd in het Bbi. In principe zou voor deze lozingen daarom een watervergunning moeten worden aangevraagd. Dit geldt voor zowel baggeren beneden als boven de interventiewaarde.

Deze omissie zal – in ieder geval voor wat betreft de lozingen tijdens transport en overslag tijdens dit transport – bij een volgende wijziging van het Bbi worden aangepast. Aangezien het op dit moment niet geregeld is, dreigt er een onwerkbaar situatie voor de praktijk te ontstaan. rws en ivw hebben daarom besloten om in de tussentijd de volgende werkwijze te hanteren:

ivw en rws geven geen prioriteit aan het verlenen en handhaven van watervergunningen voor lozingen die ontstaan tijdens transport en het overslag tijdens dit transport over water van grond of baggerspecie. Wel willen we gegevens over deze lozingen in de Bbi melding en het werkplan terug zien. In principe worden deze lozingen dus onderdeel van de Bbi melding en het werkplan.

Lozingen tijdens transport met grond en bagger boven de interventiewaarde moeten zoveel mogelijk worden beperkt.

Dit betekent bijvoorbeeld dat overkoken met bagger boven de interventiewaarde niet is toegestaan (de verspreidingsnorm voor baggerspecie in het Bbk wordt immers overschreden). **Let op:** Dit geldt ook voor transport over water *buiten* de projectlocatie!

Overslag op eindbestemming

De overslag van baggerspecie op de eindbestemming valt niet onder het Besluit lozen buiten inrichtingen. Artikel 3.13 Bbi heeft immers alleen betrekking op inerte goederen, en verontreinigde baggerspecie is niet inert. Als de baggerspecie verontreinigd is boven de interventiewaarden, is de eindbestemming meestal een depot en dus een Wm-inrichting. De op- en overslag binnen inrichtingen is geregeld in het Activiteitenbesluit. Als de baggerspecie niet verontreinigd is boven de interventiewaarden, zal die veelal worden toegepast conform het Bbk. De overslag op de eindbestemming valt dan onder de regels van het Bbk.

Transport over land

Transport over land valt ook niet onder het Bbi. Hierop is hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer m.b.t. het vervoer van afvalstoffen van toepassing. Eventuele tijdelijke opslag op of nabij de projectlocatie valt onder het Besluit bodemkwaliteit.

³ Zie voor de begrenzing van de Rijkswateren de kaarten bij de Waterregeling. Deze kaarten zijn te downloaden vanaf de Helpdesk Water.

⁴ Op de website van de Helpdeskwater zijn kaarten te vinden waarop is aangegeven welke oppervlaktewaterlichamen in beheer zijn bij Rijkswaterstaat.

2.3 Voorbereiding voor het schrijven van een werkplan

Voordat het werkplan kan worden geschreven is het noodzakelijk om te inventariseren of voldoende informatie beschikbaar is voor de Bbi melding en om het werkplan op te stellen.

De volgende informatie moet minimaal beschikbaar zijn:

- Locatie en duur lozingsactiviteiten (onderdeel van Bbi melding).
- Start en einddatum werkzaamheden (onderdeel van Bbi melding).
- Werkwijze (technieken en methoden) gerelateerd aan de lozing.
- Kwaliteit van de waterbodem, aangetoond met een erkende kwaliteitsverklaring (alleen bij baggeren)⁵. Niet in alle gevallen is een erkende kwaliteitsverklaring vereist (zie onderstaand kader).

- Afschermingklasse (alleen bij werkzaamheden aan vaste objecten).
- Het object of de objecten waaraan gewerkt gaat worden (alleen bij werkzaamheden aan vaste objecten).
- De benodigde productveiligheidsbladen behorende bij de te gebruiken middelen (alleen bij werkzaamheden aan vaste objecten).

Indien vooraf voor de initiatiefnemer niet duidelijk is of de gekozen werkwijze en de in het werkplan op te nemen informatie volstaat voor een beoordeling door het bevoegd gezag, is het raadzaam om eerst vooroverleg met het bevoegd gezag te voeren.

‘Waterbodemonderzoek is dus alleen nodig als er geen (eerdere) onderzoeksgegevens zijn en er gereede vermoedens zijn dat de kwaliteit van de waterbodem de interventiewaarde overschrijdt’

Erkende kwaliteitsverklaring waterbodem (uit Nota van toelichting Bbi, p73 ev.)

Bij ontgravingen of baggerwerkzaamheden, waarbij de kwaliteit van de te ontgraven of te baggeren waterbodem de interventiewaarde overschrijdt, is het gewenst dat het ontgraven of baggeren met een grotere zorgvuldigheid gebeurt dan wanneer die kwaliteit de interventiewaarde niet overschrijdt. Vandaar dat van de melder in artikel 1.19 wordt gevraagd aan te geven of de waterbodem een kwaliteit heeft die interventiewaarde overschrijdt en wanneer dat wel het geval is, een werkplan bij de melding te overhandigen. In het merendeel van de gevallen zijn voorafgaand aan de ontgraving of het baggerwerk op grond van het Besluit bodemkwaliteit, reeds gegevens verkregen over de kwaliteit van de waterbodem omdat deze na ontgraving respectievelijk het baggeren weer nuttig zal worden toegepast. In die gevallen moeten de reeds bekende bodemkwaliteitsgegevens worden gebruikt bij de melding op grond van dit besluit.

Er zijn echter situaties waarin geen waterbodemonderzoek wordt gedaan voorafgaand aan de ontgraving. Bijvoorbeeld omdat er geen nuttige toepassing plaatsvindt na ontgraven.

In die uitzonderingssituaties is onderzoek van de waterbodem voorafgaand aan de ontgraving relatief kostbaar. Er wordt daarom niet beoogd dat de kwaliteit voor ontgraving steeds moet worden vastgesteld. In die situaties kan op basis van gegevens uit een historisch bodemonderzoek (conform de NEN 5717) worden bepaald of er sprake is van een waterbodem met een kwaliteit die de interventiewaarde overschrijdt.

Waterbodemonderzoek is dus alleen nodig als er geen (eerdere) onderzoeksgegevens zijn en er gereede vermoedens zijn dat de kwaliteit van de waterbodem de interventiewaarde overschrijdt. Bovendien is het milieuhygiënisch niet van belang en praktisch gezien niet wenselijk om bij kleinschalige werken met een omvang kleiner dan 100 m³ baggerspecie de kwaliteit van de waterbodem te bepalen. Voorbeelden waarbij bemonstering vooraf minder opportuun is zijn bijvoorbeeld ontgravingen of baggerwerkzaamheden ten behoeve van diepe zandwinning, kleinschalige baggerwerkzaamheden (minder dan 100 m³) in het kader van zandwinning of onderhoudsbaggerwerk en bij tijdelijke uitname van baggerspecie ingevolge de regels van het Besluit bodemkwaliteit.

2.4 Opbouw van het werkplan

De opbouw en inhoud van het werkplan Bbi dat in deze handreiking wordt beschreven gaat uit van:

- Een **algemeen** deel waarin algemene informatie over het project wordt beschreven. Deze informatie is in principe ook nodig voor de melding Bbi zelf. In het meldingsformulier kan eenvoudig verwezen worden naar het werkplan;
- Een **technisch** deel waarin de (lozings)activiteit en de werkwijze (methode en de techniek) worden beschreven.

Bij de invulling van dit technische deel is er voor gekozen om de mate van detail die wordt gevraagd af te laten hangen van de werkwijze die wordt gekozen.

- Bij de keuze voor een geaccepteerde werkwijze of een met toelichting geaccepteerde werkwijze kan worden volstaan met een beknopte beschrijving van de werkwijze. Beknopt en eenvoudig dus!
- Bij de keuze voor een nog niet-standaard geaccepteerde werkwijze wordt een groter detailniveau gevraagd en moet worden aangetoond waarom de gekozen methode voldoet aan de eisen die het Bbi stelt aan lozingsactiviteiten (nl. de effecten van de lozing zoveel beperken). Uitgebreid en meer complex dus!

Dit principe wordt verder toegelicht in hoofdstuk 4.

2.5 Beoordeling en handhaving van het werkplan

Een Bbi-melding en het bijbehorende Bbi-werkplan worden beoordeeld door het bevoegd gezag (Rijkswaterstaat of in geval van eigen werk, ivw). Op de melding en bijbehorend werkplan volgt geen besluit door het bevoegd gezag. Na het aflopen van de proceduretijd kan de uitvoerder dus starten met de werkzaamheden zonder formele goedkeuring van het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag kan in incidentele gevallen wel maatvoorschriften voorschrijven (zie paragraaf 3.1).

De initiatiefnemer ontvangt altijd een ontvangstbevestiging van de Bbi-melding. In deze ontvangstbevestiging/beoordelingsbrief staan de contactgegevens van het bevoegd gezag en wordt aangegeven of de melding toereikend of dat de melding onjuist of onvolledig is.

Het is belangrijk om bij de uitvoering van de werkzaamheden deze contactgegevens bij de hand te hebben. Dit in verband met controles door het bevoegd gezag en de noodzaak om in geval van calamiteiten contact op te nemen met het bevoegd gezag (zie paragraaf 6.3 en paragraaf 7.4).

De meldingsplichtige is verantwoordelijk voor het tijdig indienen van de Bbi-melding en het opstellen van het Bbi-werkplan. Er geldt een meldingstermijn van ten minste vier weken. Zonder een door het bevoegd gezag goedgekeurd werkplan mag de activiteit niet starten. De meldingsplichtige is er ook verantwoordelijk voor dat de Bbi-melding en het werkplan toereikend (dwz volledig en juist) zijn. De aannemer/organisatie die de werkzaamheden in het veld uitvoert zal primair worden gehandhaafd. Het is daarom belangrijk dat in het werkplan duidelijk wordt aangegeven welke partijen betrokken zijn bij de werkzaamheden, en wat hun rol is in het project.

‘Het is belangrijk dat in het werkplan duidelijk wordt aangegeven welke partijen betrokken zijn bij de werkzaamheden, en wat hun rol is in het project’

⁵ Deze informatie is in principe niet nodig voor het werkplan Bbi, maar is onderdeel van de melding Bbi. Het is echter overzichtelijker om deze informatie in het werkplan Bbi op te nemen. In het meldingsformulier Bbi kan eenvoudig verwezen worden naar het werkplan Bbi.

3 Wettelijk kader Besluit lozen buiten inrichtingen

3.1 Het Besluit lozen buiten inrichtingen

3.1.1 Algemeen

Het Besluit lozen buiten inrichtingen (hierna: Bbi) is een Algemene Maatregel van bestuur (AMvB) die hangt onder de Waterwet, de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming. In het Bbi zijn regels opgenomen voor een groot aantal categorieën van lozingen (zie kader) die het gevolg zijn van activiteiten die plaatsvinden buiten inrichtingen (een bedrijf) in de zin van de Wet milieubeheer.

Hiermee wordt invulling gegeven aan het verminderen van de bestuurlijke en administratieve lastendruk. Indien de lozingsactiviteit voldoet aan deze algemene regels kan worden volstaan met een melding en hoeft dus geen watervergunning te worden aangevraagd ten aanzien van de lozing. Mogelijk kan nog wel een Watervergunning ten aanzien van rivierkundige beheersaspecten (ex-Wbr aspecten) nodig zijn.

Specifieke activiteiten waarvoor in het Bbi algemene regels voor lozingen zijn opgesteld (hoofdstuk 3 Bbi)

- Lozen van grondwater bij bodemsanering en proefbronnering (artikel 3.1 Bbi)
- Lozen van grondwater bij ontwatering (artikel 3.1 Bbi)
- Lozen van afvloeiend hemelwater (artikel 3.3 t/m 3.5 Bbi)
- Lozen van huishoudelijk afvalwater (artikel 3.6 t/m 3.9 Bbi)
- Lozen t.g.v. werkzaamheden aan vaste objecten (artikel 3.10 en 3.11 Bbi)
- Lozen t.g.v. het uitwendig wassen van motorvoertuigen (artikel 3.12 Bbi)
- Lozen t.g.v. opslaan en overslaan van goederen (artikel 3.13 Bbi)
- Lozen uit gemeenschappelijke voorzieningen voor inzameling en transport van afvalwater (artikel 3.14 t/m 3.16 Bbi)
- Lozen i.v.m. handelingen in een oppervlaktewaterlichaam (artikel 3.17 t/m 3.19 Bbi)
- Overig lozen (artikel 3.17 t/m 3.25 Bbi)

3.1.2 Kernelementen Bbi

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de kernelementen van het Bbi voor lozingen ten gevolge van ontgravingen of baggeren in waterbodembodem boven de interventiewaarde en voor lozingen ten gevolge van sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten.

1. **Meldingsplicht.** Een melding Bbi moet minimaal 4 weken voor aanvang van de het lozen worden gedaan en moet voorzien zijn van algemene gegevens van de lozer, aanvangstijdstip en duur, de aard en omvang van de lozing en een situatieschets (zie par. 1.2 Bbi, artikel 1.10 e.v.). Gebruik hiervoor het standaardmeldingsformulier van het OLO Water (OLO: OmgevingsLoket Online). Er volgt geen besluit op de melding (zie paragraaf 2.5).
2. **Zorgplicht** (artikel 2.1 Bbi). De regels van het Bbi bieden in principe voldoende bescherming voor het milieu. De zorgplicht is echter aanwezig als vangnetbepaling met het oog op de milieuaspecten die niet in concrete voorschriften zijn uitgewerkt en is als volgt geformuleerd:

Degene die loost en weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat door het lozen nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of kunnen ontstaan, die niet of onvoldoende worden voorkomen of beperkt door naleving van de bij of krachtens dit besluit gestelde voorschriften, voorkomt die gevolgen of beperkt die voor zover voorkomen niet mogelijk is en voor zover dit redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.

De zorgplicht ziet niet op alle milieuaspecten, maar uitsluitend op die milieuaspecten die direct aan het lozen zijn gerelateerd. Onder de zorgplicht valt mede het voorkomen van ongewone voorvallen en – indien een dergelijk voorval niet kan worden voorkomen – het zoveel mogelijk beperken van de gevolgen van een ongewoon voorval voor het milieu. Een ongewoon voorval moet worden gemeld (artikel 1.20 Bbi) en de schade dient zoveel mogelijk te worden beperkt door onverwijld te nemen maatregelen (artikel 2.1, tweede lid, onderdeel d en vierde lid Bbi) (zie ook Nota van toelichting p. 39 e.v.).

3. **Mogelijkheid tot maatwerkvoorschrift** (artikel 2.1, lid 4 Bbi). Op basis van de zorgplicht kan voor alle lozingen een maatwerkvoorschrift worden voorgeschreven⁶.

⁶ Zie paragraaf 5.4 Nota van toelichting Bbi, pagina 29 en verder. Aangezien de regels over lozingen bij baggeren/vaste objecten geen kwantitatieve doelvoorschriften bevatten (zoals: Je mag x ml. van deze stof lozen) is het mogelijk om voor deze activiteiten – in incidentele gevallen – maatwerkvoorschriften uit te vaardigen

Dit maatwerkvoorschrift heeft de vorm van een beschikking waarin het bevoegd gezag aanvullende eisen stelt met betrekking tot onderwerpen, waarvoor juist niet in concrete voorschriften is voorzien.

4. **Opstellen van een werkplan** (artikel 3.11, tweede lid en 3.17, tweede lid Bbi). In het werkplan moeten de maatregelen worden beschreven die zorgen dat de lozing zoveel als redelijkerwijs mogelijk wordt voorkomen of beperkt.

Voor meer informatie over het indienen van de melding Bbi, wordt verwezen naar de website van de Helpdeskwater (www.helpdeskwater.nl).

3.1.3 Lozen van vaste objecten: onderscheid tussen artikel 3.10 en artikel 3.11

In het Bbi wordt voor het lozen ten gevolge van werkzaamheden aan vaste objecten onderscheid gemaakt tussen:

- lozen ten gevolge van reinigingswerkzaamheden, conserveringswerkzaamheden of andere onderhoudswerkzaamheden aan vaste objecten (artikel 3.10);
- lozen ten gevolge van sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten (artikel 3.11).

Het besluit heeft geen betrekking op het toepassen van steenachtige bouwstoffen bij bouwwerkzaamheden in het oppervlaktewaterlichaam. Hierop is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing.

Artikel 3.10

Voor reinigings-, conserverings- of andere onderhoudswerkzaamheden geldt dat eventuele lozingen kunnen worden voorkomen door het stellen van voorschriften ten aanzien van de methode en afschermende voorzieningen. Deze voorschriften waren voorafgaand aan het Bbi geregeld in het Lozingenbesluit Wvo vaste objecten en zijn met de inwerkingtreding van het Bbi voor een groot deel overgenomen in de Ministeriële regeling bij het Bbi (zie paragraaf 3.1.4). De voorschriften voor reinigings-, conserverings- of andere onderhoudswerkzaamheden zijn wel gemoderniseerd. In paragraaf 3.5 van de artikelsgewijze toelichting op het Bbi wordt dit uitgebreid toegelicht.

De belangrijkste aanpassingen zijn:

- door de lijst met technieken, stofgroepen en de daarbij behorende afschermende voorzieningen op te nemen in een Ministeriële regeling kunnen noodzakelijke geachte aanpassingen zoals het toestaan van nieuwe minder milieuvriendelijke technieken eerder en met minder bestuurslast worden doorgevoerd;

- er is invulling gegeven aan technieken en maatregelen voor preventief onderhoud en kleine reparaties;
- de voorgeschreven afschermende voorzieningen zijn voor enkele activiteiten gemoderniseerd (o.a. ten aanzien van toepassing van lichtere en zwaardere hulpconstructies);
- het begrip ‘afschermingsklasse o’ is komen te vervallen door de bredere werking van de zorgplicht in het Bbi.

Artikel 3.11

Wat betreft sloop, nieuwbouw en renovatie bestond voorafgaand aan het Bbi geen algemene regeling, waardoor alle lozingen in een oppervlaktewaterlichaam in beginsel verboden waren. Dit is nu dus wel geregeld. Bij sloop, nieuwbouw en renovatie is een zekere mate van lozen onvermijdelijk. Daarbij gaat het vooral om het in het oppervlaktewaterlichaam geraken van stof of afvalwater, dat bij de werkzaamheden vrijkomt. De vrijkomende afvalstoffen kunnen ook grove delen bevatten met beton, hout, steen, staal, glas stof, slijpsel van die grove delen, nieuwe bouwmaterialen en verpakkingen. Het is van belang dat ondernemers bij deze werkzaamheden aan vaste objecten, die zich aan of boven het oppervlaktewaterlichaam bevinden, zo veel mogelijk zullen trachten verontreiniging van het oppervlaktewaterlichaam te voorkomen. De werkwijze en een zorgvuldige bedrijfsvoering in relatie tot de afschermende maatregelen zijn daarbij van doorslaggevend belang. Daarom is het nodig dat bij de melding een werkplan wordt overlegd. Daarnaast kan het bevoegd gezag via artikel 2.1 Bbi maatwerkvoorschriften stellen met betrekking tot de werkwijze bij deze werkzaamheden.

3.1.4 Regeling lozen buiten inrichtingen

De Regeling lozen buiten inrichtingen (Rbi) geeft regels ten aanzien van het (voorzienbaar) in het oppervlaktewaterlichaam brengen van stoffen die vrijkomen bij reinigings-, conserverings- of andere onderhoudswerkzaamheden aan vaste objecten, gelegen in, boven of nabij het oppervlaktewater.

De te treffen maatregelen worden bepaald door:

- de toe te passen reinigings- of conserverings- technieken (clusters technieken);
- de afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen, die bij reinigings-, conserverings- of andere onderhoudswerkzaamheden vrij kunnen komen (categorie stoffen).

De combinatie van reinigings-, conserverings- of onderhoudstechnieken met de daarbij gebruikte of vrijkomende (afval)stoffen bepaalt welke hulpconstructies moeten worden toegepast om de lozingen zoveel mogelijk te beperken.

3.2 Relatie met andere wetgeving

Het Bbi heeft voor de onderhavige activiteit alleen betrekking op het aspect lozen in een oppervlaktewaterlichaam uit de Waterwet (artikel 6.2 Waterwet). Voor het ontgraven of baggeren van de waterbodem en bij sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten zijn naast een melding Bbi vaak ook andere vergunningen en meldingen noodzakelijk. Tabel 1 geeft hiervan een (niet uitputtend) overzicht.

‘De activiteiten die in tabel 1 worden genoemd zijn geen onderdeel van de Bbi-melding. De uitvoerder hoeft hierover in het werkplan dus ook geen informatie aan te leveren’

Vergunning- of meldingsplichtige activiteit	In kader van
Wijziging van het Rijkswaterstaatswerk	Projectplan / watervergunning
Onderhoud aan het Rijkswaterstaatswerk	Melding Waterregeling voor derden
Inrichten tijdelijke opslag van grond, baggerspecie of bouwstoffen in afwachting voor nuttige toepassing (Bbk)	Melding Besluit bodemkwaliteit (grond en baggerspecie) en Melding Besluit algemene regels inrichtingen milieu-beheer (bouwstoffen)
Lozing van retourwater uit tijdelijke opslag voor baggerspecie, in afwachting van stort in Wm-depot	Watervergunning
Nuttig toepassen van grond, baggerspecie of bouwstoffen die vrijkomen bij baggeren, ontgraven of werkzaamheden aan vaste objecten	Melding Besluit bodemkwaliteit
Inrichten van tijdelijke opslag voor grond, baggerspecie of bouwstoffen (langer dan 6 maanden)	Wabo/-Wm ¹ (vergunning) of melding Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit)
Storten van materiaal dat vrijkomt bij baggeren, ontgraven of werkzaamheden aan vaste objecten	Wabo ¹ /- Wm (vergunning)
Transport van materiaal dat vrijkomt bij baggeren, ontgraven of werkzaamheden aan vaste objecten	Wabo ¹ (melding), Wm/Evoa

¹ Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Tabel 1: Overzicht relevante wetgeving voor ontgravingen of baggeren in waterbodem boven de interventiewaarde en sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten.

De activiteiten die in tabel 1 worden genoemd zijn geen onderdeel van de Bbi-melding. De uitvoerder hoeft hierover in het werkplan dus ook geen informatie aan te leveren. Het bevoegd gezag beoordeelt een werkplan ook niet op deze activiteiten. Een voorbeeld hiervan is het bestemmen van materiaal dat vrijkomt bij baggeren, ontgraven of werkzaamheden aan vaste objecten. Dit valt onder het regiem van de Wet milieubeheer (storten in een depot) of het Besluit bodemkwaliteit (nuttig toepassen). Informatie over de bestemming van baggerspecie is daarom geen onderdeel van het werkplan Bbi.

Er wordt uitvoerders geadviseerd om na te gaan of voor hun project één van de in tabel 1 genoemde vergunningen of meldingen noodzakelijk is. Meer informatie hierover is ook te vinden op de website van de Helpdeskwater (watervergunning) en van Agentschap NL (Besluit bodemkwaliteit).

Waterwet

De op 22 december 2009 in werking getreden Waterwet is een samenvoeging van acht waterbeheerwetten⁷. Voor verschillende typen activiteiten dient in het kader van de Waterwet een vergunning aangevraagd te worden. Een kenmerkend voorbeeld van een watervergunningplichtige activiteit nabij of in een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het Rijk is het realiseren van een verdieping of andere wijziging van het doorstroomprofiel van een rivier (bijvoorbeeld in het kader van ‘Ruimte voor de Rivier’). Het gaat hierbij om activiteiten die voorheen onder de Wet beheer Rijkswaterstaatwerken, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en Wet bodembescherming vielen. Ook lozingen in een oppervlaktewaterlichaam vallen onder het regiem van de Waterwet (voorheen gereguleerd onder de Wet verontreiniging oppervlaktewateren). Voor een aantal specifieke lozingen zijn in het Bbi algemene regels opgesteld. Hiermee is de vergunningplicht voor deze activiteiten vervallen.

Besluit bodemkwaliteit

Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) regelt het nuttig toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen. Dit geldt ook voor de grond, baggerspecie en bouwstoffen die vrijkomen bij de ontgravingen of baggeren in waterbodembodem en sloop- renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten. Voor toepassingen van grond, baggerspecie en bouwstoffen moet een melding Bbk gedaan worden. Bouwstoffen zijn vrijgesteld van de meldplicht, uitgezonderd hergebruik zonder eigendomsoverdracht.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is sinds 1 oktober 2010 van kracht. De Wabo vervangt circa 25 vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingsstelsels m.b.t. de fysieke omgeving door één omgevingsvergunning. Voorbeelden hiervan zijn de Wet milieu-beheer (Wm) en de Monumentenwet.

Voor de volgende activiteiten kan een melding of vergunning in het kader van de Wabo noodzakelijk zijn:

- Inrichten van tijdelijke opslag voor grond, baggerspecie of bouwstoffen;
- Storten van materiaal dat vrijkomt bij baggeren, ontgraven of werkzaamheden aan vaste objecten;
- Transport van materiaal dat vrijkomt bij baggeren, ontgraven of werkzaamheden aan vaste objecten;
- Planologische aanpassing.

Wet bodembescherming

De Wet bodembescherming (Wbb) bevat regels voor het verrichten van handelingen op en in de landbodem. De Wbb regelt de bescherming van de bodem, maar bevat ook regels voor het uitvoeren van bodemsaneringen. De Wbb heeft sinds de inwerkingtreding van de Waterwet alleen nog betrekking op landbodem⁸. De Wbb heeft dus in de regel geen relatie met de werkplanplichtige activiteiten in het kader van het Bbi.

‘Ook lozingen in een oppervlaktewaterlichaam vallen onder het regiem van de Waterwet’

Grensoverschrijdende ernstige gevallen met een bron op land

Er kan sprake zijn van een ‘grensoverschrijdende’ ernstige verontreiniging (dus zowel in de landbodem als in de waterbodembodem). Indien de bron van deze verontreiniging op de landbodem ligt, dan is in de Wbb en Waterwet bepaald dat de aanpak van deze verontreiniging onder het regiem van de Wbb moet gebeuren. Kortom: ook het deel in de waterbodembodem wordt volgens de Wbb aangepakt (zie tabel 2).

Naast algemene regels voor lozingen bij het baggeren/ontgraven van de waterbodembodem bevat het Bbi ook algemene regels voor lozingen van grondwater bij sanering van de landbodem (artikel 3.1 Bbi). Voor beide varianten geldt een meldingsplicht. Alleen voor de lozing in een oppervlaktewaterlichaam als gevolg van ontgraven/baggeren waterbodembodem boven de interventiewaarde geldt de verplichting tot het opstellen van een werkplan.

Ontgraven van de landbodem	Wbb
Ontgraven van de waterbodembodem	Wbb
Lozingen in oppervlaktewaterlichaam als gevolg van sanering landbodem	Artikel 3.1 Bbi
Lozingen in oppervlaktewaterlichaam als gevolg van ontgraven/baggeren waterbodembodem	Artikel 3.17 Bbi

Tabel 2: Relevante wetgeving bij grensoverschrijdend ernstig geval met bron op land

Flora & Faunawet & Natuurbeschermingswet

Voor activiteiten in en rond de Rijkswateren kan een vergunning of ontheffing in het kader van de Flora & Faunawet of Natuurbeschermingswet noodzakelijk.

De Flora- en Faunawet en de Nb-wet-aspecten van een Bbi-activiteit hoeven niet beschreven te worden in het Bbi-werkplan. Wel is het mogelijk dat de planning van een Bbi-activiteit is aangepast of dat voor een alternatieve methode of techniek is gekozen vanwege de Flora- en Faunawet of de Nb-wet. Indien dit het geval is, bevelen wij aan dit in het werkplan aan te geven.

‘Alleen voor de lozing in een oppervlaktewaterlichaam als gevolg van ontgraven/baggeren waterbodembodem boven de interventiewaarde geldt de verplichting tot het opstellen van een werkplan’

⁷ Wet op de waterhuishouding, Wet verontreiniging oppervlaktewateren, Wet verontreiniging zeewater, Grondwaterwet, Wet droogmakerijen en indijkingen, Wet op de waterkering, Wet beheer rijkswaterstaatswerken (de ‘natte’ delen daarvan), Waterstaatswet 1900 (het ‘natte’ gedeelte ervan).

⁸ Het gaat hierbij om wat juridisch gezien als landbodem gezien wordt. Buitendijkse gebieden (zoals uiterwaarden) worden over het algemeen als waterbodembodem gezien, ook al staan deze gebieden meestal niet onder water. Voor een exacte aanduiding van de grens tussen landbodem en waterbodembodem zie de kaarten bij de Waterregeling (Helpdeskwater.nl).

4 Opzet van het werkplan

Standaard inhoudsopgave werkplan Besluit lozen buiten inrichtingen

W1 Algemene informatie

- W1.1 Algemene gegevens
- W1.2 Omschrijving van de activiteiten
- W1.3 Waterrelevante functies van het gebied
- W1.2 Periode van de activiteiten
- W1.4 Type activiteit

W2 Ontgravingen of baggeren in de waterbodem

- W2.1 Lozingsactiviteit
- W2.2 Werkwijze
- W2.3 Onderbouwing niet standaard geaccepteerde werkwijze

W3 Sloop-, renovatie- of nieuwbouw- werkzaamheden aan vaste objecten

- W3.1 Lozingsactiviteit
- W3.2 Werkwijze
- W3.3 Omgaan met afwijkingen, ongewone voorvallen en calamiteiten

Bijlagen bij werkplan:

- Kaartmateriaal / tekeningen met aanduiding exacte locatie werkzaamheden (bij baggeren)
- Kaartmateriaal / tekeningen van (locatie van) vast object inclusief de technieken/ stoffen die worden toegepast en de specificaties van de afschermingsconstructie('s) (bij lozingen van vaste objecten)
- Waterbodemgegevens (alleen voor baggeren), incl. boorprofielen en kaartmateriaal
- Locaties grof vuil en/of niet gesprongen explosieven NGE's (optioneel, alleen voor baggeren)
- (monitoring) Gegevens waterkwaliteit (optioneel, alleen voor baggeren)
- Rapportage onderbouwing aard en omvang lozing (optioneel)

4.1 Inleiding

Het kader hiernaast geeft een inhoudsopgave voor de invulling van een werkplan Bbi. Binnen deze opzet wordt onderscheid gemaakt tussen een algemeen deel (onderdeel W1) waarin algemene informatie over het project wordt gegeven en een technisch deel (onderdeel W2 en/of W3) waarin de lozingsactiviteit en de werkwijze worden beschreven (zie ook figuur 1).

De hiernaast afgebeelde inhoudsopgave is in het Model Werkplan uitgewerkt. Het Model Werkplan moet door de uitvoerder gebruikt worden bij het uitwerken van het werkplan Bbi, tenzij sprake is van een combinatie-werkplan (zie H7).

'Het Model Werkplan moet door de uitvoerder gebruikt worden bij het uitwerken van het werkplan Bbi, tenzij sprake is van een combinatie-werkplan'

4.2 Algemene informatie

Bbi-meldingen worden ingediend via het OLO-loket. Hierbij wordt een standaardmeldingsformulier gehanteerd waarin o.a. de volgende informatie moet worden ingevuld:

- Gegevens van de melder (wie).
- Locatie van de activiteiten en/of de naam van het object (waar).
- Periode van de activiteiten (wanneer).
- Activiteiten (aard en omvang van de lozing).
- Type melding (nieuwe lozing of wijziging bestaande lozing).
- Specifieke gegevens per activiteit.
- Een situatieschets met een schaal van 1:10:000.
- De kwaliteit van de te ontgraven of te baggeren waterbodem.
- Een verwijzing naar het bodemonderzoek.
- Indien de kwaliteit de interventiewaarde overschrijdt, een werkplan.

Deze informatie hoeft dus NIET in het Bbi werkplan te worden opgenomen.

In het algemene deel van het Bbi werkplan (onderdeel W1 van het model werkplan) moet wel de volgende informatie worden gegeven:

- Gegevens van adviseur van de melder (indien van toepassing).
- Gegevens van de uitvoerende partij (indien bekend).
- Een korte beschrijving van het totale project (wat).
- Waterrelevante gebruiksfuncties van het gebied (wat, alleen indien noodzakelijk voor invulling technisch deel).
- Omgaan met eventuele onzekerheden ten aanzien van de periode van activiteiten.
- De aard van de activiteiten (artikel 3.11 Bbi en/of artikel 3.17 Bbi).

In hoofdstuk 5 van deze handreiking wordt toegelicht welke informatie deze onderdelen dienen te bevatten.

'Bbi-meldingen worden ingediend via het OLO-loket'

4.3 Technisch deel

Het technische deel van het werkplan (onderdeel W2 en W3 van het model werkplan) bestaat uit een of meerdere van de volgende onderdelen:

- Beschrijving van alle lozingsactiviteiten, met beschrijving van toe te passen technieken en middelen⁹;
- Toegepaste methoden, technieken en/of constructies om lozingen te beperken;
- Onderbouwing keuze 'afwijkende' methode, techniek en/of constructie.

Bij het technische deel van het werkplan wordt onderscheid gemaakt tussen lozingen door ontgravingen of baggeren in waterbodem boven de interventiewaarde (onderdeel W2 van het Model Werkplan) en lozingen door sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten (onderdeel W3 van het Model Werkplan). Ze worden in deze handreiking daarom in aparte hoofdstukken besproken.

Voor zowel baggeren en ontgraven (art. 3.17) als voor sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten (art. 3.11) geldt dat er voor is gekozen om de mate van detail die in het werkplan wordt gevraagd af te laten hangen van de werkwijze die wordt gekozen om lozingen te beperken. Indien wordt gekozen voor een 'geaccepteerde' methode, techniek en/of constructie om lozingen te beperken, dan kan in het werkplan worden volstaan met een beknopte beschrijving van de werkwijze. Het totale werkplan bestaat uit maximaal 5-10 pagina's. Indien wordt gekozen voor een andere niet standaard geaccepteerde methode, techniek en/of constructie, dan moet dit in het werkplan uitgebreider worden beschreven. Daarnaast moet worden onderbouwd dat de keuze van deze methode, techniek en/of constructie noodzakelijk is, danwel geen aanvullende belasting op het oppervlakte-waterlichaam veroorzaakt.

Voor baggeren en ontgraven zijn de geaccepteerde werkwijzen beschreven in bijlage 1 van deze handreiking. Voor sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten wordt aangesloten bij de methoden, technieken en/of constructies die worden genoemd in de Rbi. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 6 en hoofdstuk 7.

Figuur 1: Opzet en inhoud van werkplan Bbi. De paragrafen/hoofdstukken verwijzen naar de toelichting in deze handreiking.

⁹ In het standaardmeldingsformulier voor Bbi-meldingen wordt ook gevraagd naar een beschrijving van de activiteiten (aard en omvang van lozingen). Het is echter overzichtelijker om deze informatie in het werkplan Bbi op te nemen. In het meldingsformulier Bbi kan eenvoudig verwezen worden naar het werkplan Bbi.

5 Het werkplan: algemene informatie

In het algemene deel van het werkplan (zie het Model Werkplan, onderdeel W1) bestaat uit een beschrijving van de volgende onderdelen:

Algemene gegevens

(onderdeel W1.1 van het model werkplan)

In dit onderdeel worden de namen en contactgegevens van de eigenaar/beheerder van het oppervlaktewaterlichaam of vaste object, eventuele adviserende/begeleidende instanties en van de uitvoerende partij (aannemer) gegeven. Deze gegevens kunnen van belang zijn bij vragen over het werkplan of bij toezicht op de uitvoering.

Algemene beschrijving van het project

(onderdeel W1.2 van model werkplan)

In dit onderdeel wordt globaal beschreven waar het project als geheel om draait en welke plek de lozingsactiviteiten binnen dit project hebben. In dit onderdeel van het werkplan gaat het nadrukkelijk om een beschrijving van de werkzaamheden als geheel, dus niet specifiek de activiteit die betrekking heeft op de lozing die in het werkplan wordt beschreven.

Functies van het gebied

(onderdeel W1.3 van het model werkplan)

De watergerelateerde functies van het gebied kunnen relevant zijn omdat bijvoorbeeld een lozing nabij een innamepunt voor drinkwater een andere impact kan hebben dan een lozing in een kanaal voor scheepvaart. De watergerelateerde functie(s) van het oppervlaktewaterlichaam moet(en) daarom benoemd worden. Het betreft de volgende functies:

- Officieel aangewezen zwemwaterlocatie;
- Natura2000 gebied;
- Aangewezen Drinkwaterwingebied;
- Beroeps- en sportvisserij¹⁰.

Informatie over de functies van Rijkswateren is te vinden in de bijlagen van het Beheer- en Ontwikkelplan Rijkswateren (BPRW).

Periode van activiteiten

(onderdeel W1.4 van het model werkplan)

In praktijk kan het voorkomen dat moet worden afgeweken van de begin- en einddatum die is opgenomen in het werkplan.

Bijvoorbeeld omdat andere werkzaamheden binnen een project uitlopen of door weersomstandigheden. De uitvoerder moet deze wijzigingen tijdig aan het bevoegd gezag doorgeven. Gebeurt dit niet, dan is de uitvoerder in overtreding en kan het werk worden stilgelegd. Om dit te voorkomen wordt aangeraden om in het werkplan aan te geven welke planningsonzekerheden er zijn (voor zover relevant voor de lozingsactiviteit) en hoe hiermee wordt omgegaan (wanneer wordt dit gemeld, door wie, bij wie). Daarnaast wordt geadviseerd bij de begin- en einddatum van de werkperiodes enige ruimte in te plannen, zodat bij kleine planningswijzigingen nog steeds volgens het werkplan gewerkt kan worden. De daadwerkelijke start van de (deel)activiteiten kunnen dan schriftelijk of per email doorgegeven worden aan het bevoegd gezag.

Type activiteit

(onderdeel W1.5 van het model werkplan)

Bij dit onderdeel moet worden aangegeven voor welk type activiteit het werkplan van toepassing is. Voor lozingen ten gevolge van ontgravingen of baggeren in een waterbodem die de interventiewaarde overschrijdt, voor lozingen ten gevolge van sloop-, renovatie- of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten of voor beiden.

‘Er wordt geadviseerd bij de begin- en einddatum van de werkperiodes enige ruimte in te plannen, zodat bij kleine planningswijzigingen nog steeds volgens het werkplan gewerkt kan worden’

¹⁰ Voor deze functies gelden geen wettelijke verplichtingen voor rws als waterbeheerder. Omdat deze functies echter wel de werkwijze van het project kunnen beïnvloeden, is het wel gewenst dat deze functies genoemd worden in het werkplan.

6 Het werkplan: technische informatie voor baggeractiviteiten

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de uitwerking van het technische deel van het werkplan Bbi voor lozingen als gevolg van ontgravingen of baggeren van waterbodemb die de interventiewaarde overschrijdt. Het detailniveau van deze informatie is afhankelijk van de gekozen werkwijze (zie ook figuur 1 in hoofdstuk 4).

De lozingsactiviteit en de werkwijze moeten altijd worden beschreven (zie paragraaf 6.2). Het detail waarin de werkwijze moeten worden beschreven is afhankelijk van de werkwijze die wordt gekozen (zie paragraaf 6.3). Indien wordt gewerkt volgens een geaccepteerde werkwijze (zie bijlage 1), dan kan in het werkplan worden volstaan met een beknopte beschrijving van de werkwijze. Als voor een andere werkwijze wordt gekozen, dan moet de werkwijze uitgebreider worden beschreven. Uitgangspunt moet altijd zijn dat de lozing zoveel als redelijkerwijs mogelijk moet worden voorkomen of beperkt.

De impact van de lozing op het oppervlaktewater (zie paragraaf 6.4) moet alleen worden beschreven als wordt gekozen voor een werkwijze die niet is opgenomen in bijlage 1. In dat geval moet worden aangetoond waarom de methode voldoet aan de eisen die het Bbi stelt aan lozingsactiviteiten.

Bij de keuze voor een (geaccepteerde) werkwijze uit bijlage 1 kan er vanuit worden gegaan dat de waterkwaliteit voldoende is gewaarborgd.

Indien een uitvoerder kiest voor een niet-geaccepteerde werkwijze, adviseren wij in overleg te treden met het bevoegd gezag alvorens het werkplan op te stellen.

Transport en overslag

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 worden naast het baggeren / ontgraven, ook overslag én transport naar de bestemmingslocatie (indien over water) als onderdelen van de lozingsactiviteit worden beschouwd. Deze drie activiteiten moeten dus allemaal aan bod komen in het werkplan. Overslag bij de bestemmingslocatie is geen onderdeel van het werkplan. Dit onderdeel van de vergunning van de bestemmingslocatie (veelal een depot omdat het gaat om materiaal dat de interventiewaarde overschrijdt).

Omdat het transport ook onderdeel van de lozingsactiviteit uitmaakt, moet het personeel op de vaartuigen aan kunnen geven dat het vervoer van de baggerspecie onder een Bbi-melding en een Bbi-werkplan wordt uitgevoerd. Bij voorkeur is een exemplaar van de melding en het werkplan op het vaartuig aanwezig.

6.2 Lozingsactiviteit

Hieronder wordt toegelicht welke informatie over de lozingsactiviteiten in het werkplan Bbi moet worden opgenomen (onderdeel W2.1 van het model werkplan).

1. Omschrijving lozingsactiviteit

(onderdeel W2.1, vraag 1 van model werkplan)

In dit onderdeel wordt omschreven:

- Waar precies gebaggerd/ontgraven gaat worden.
- Waar eventuele overslag plaatsvindt.
- Of er naast materiaal >I ook materiaal <I wordt gebaggerd/ontgraven (indien dit het geval is moeten op kaartmateriaal de secties <I en >I aangegeven worden).
- Hoe de activiteiten passen binnen de in paragraaf 1.4 opgenomen planning.

Informatie over de bestemming van het gebaggerde/ontgraven materiaal hoeft niet in het werkplan te worden opgenomen. Deze informatie heeft geen relatie met de lozingsactiviteit in het kader van het Bbi, maar is onderdeel van het Bbk/Wabo (zie hoofdstuk 3 van deze handreiking).

2. Kwaliteit van het materiaal

(onderdeel W2.1, vraag 2 van model werkplan)

In dit onderdeel van het werkplan moet de volgende informatie worden opgenomen:

- De hoeveelheden > I die worden gebaggerd/ontgraven.
- De kritische stoffen / parameters (>I).
- De fysische eigenschappen van materiaal (zandig e.d.).
- De bodemligging in de begin- en eindsituatie (eventueel met een DTM).

Eventueel relevante onderzoeksrapporten (zoals bodemonderzoeksrapporten) moeten als bijlage bij het werkplan worden gevoegd. Daarnaast wordt aangeraden om bovenstaande gegevens zoveel mogelijk met kaartmateriaal te verduidelijken. Dit geldt bijvoorbeeld voor geografische variaties in kritische stoffen (bijvoorbeeld zink > I op deellocatie A en PAK/PCB >I op deellocatie B) en de bodemligging.

Informatie over de kwaliteit van de achterblijvende bodem (al dan niet als gevolg van mors) hoeft niet in het werkplan te worden opgenomen. Deze informatie heeft geen relatie met de lozingsactiviteit in het kader van het Bbi (zie hoofdstuk 2 van dit document). Eventuele effecten van een achterblijvende waterbodemb kunnen worden meegenomen in het projectplan of watervergunning voor de wijziging van het waterstaatswerk.

6.3 Werkwijze

In het werkplan dient in voldoende detailniveau vastgelegd te worden welke werkwijzen er bij baggeren, ontgraven en/of overslag gebruikt gaan worden om de lozingen op oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken (onderdeel W2.2 van het model werkplan).

Daarnaast moet worden beschreven hoe wordt omgegaan met calamiteiten en afwijkingen op de beschreven werkwijze en de kwaliteitsborging van de activiteiten (BRL). Deze onderdelen worden in de onderstaande paragrafen toegelicht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de toepassing van geaccepteerde werkwijzen en niet standaard geaccepteerde werkwijzen (zie overzicht in bijlage 1).

6.3.1 Opzet voor een werkplan met een ‘geaccepteerde werkwijze’

Indien wordt gewerkt volgens een geaccepteerde werkwijze (zie bijlage 1), dan wordt in het werkplan de volgende informatie opgenomen:

- De technieken/ materieel die voor baggeren/ontgraven, overslag en transport worden toegepast.
- Of en zo ja welke beschermingsmaatregelen worden genomen om vertroebeling en mors zoveel mogelijk te beperken.

Bij de geaccepteerde baggertechnieken (zie bijlage 1) wordt nog onderscheid gemaakt tussen ‘altijd geaccepteerde baggertechnieken’ en ‘met toelichting geaccepteerde baggertechnieken’. Altijd geaccepteerde baggertechnieken zijn de gesloten grijper, de vizierbak en de milieugrijper. Deze drie baggertechnieken zijn als best bestaande technieken (BBT) benoemd en zijn het uitgangspunt bij baggeren van materiaal dat de interventiewaarde overschrijdt. Voor deze drie technieken geldt dat in het werkplan geen extra informatie hoeft te worden gegeven.

Voor de ‘met toelichting geaccepteerde baggertechnieken’ (zei bijlage 1) geldt dat ze niet onder alle condities zorgen voor minimale mors en vertroebeling. De melder moet daarom in het werkplan bij de toepassing van één van deze ‘met toelichting geaccepteerde baggertechnieken’ worden aangegeven waarom voor deze techniek wordt gekozen en niet voor één van de ‘altijd geaccepteerde baggertechnieken’. Bijvoorbeeld omdat dit praktisch gezien moeilijk haalbaar is en/of weinig of geen milieuwinst oplevert. Het bevoegd gezag zal in dit geval voor het betreffende project vaststellen of het baggeren zonder gebruikmaking van voorkeurstechiek mag worden uitgevoerd. Bij twijfel is het advies om in een vooroverleg vast te stellen of gebruik van een voorkeurstechiek haalbaar/wenselijk is.

6.3.2 Opzet voor een werkplan met een niet standaard geaccepteerde werkwijze

In specifieke situaties kan de initiatiefnemer/uitvoerder er voor kiezen om een ‘niet standaard geaccepteerde werkwijze’ (zie bijlage 1) toe te passen voor baggeren/ontgraven, overslag en/of transport. Deze technieken kunnen echter significant meer belasting op het oppervlaktewater veroorzaken en zijn daarom niet zonder meer toelaatbaar.

Naast de informatie die ook bij geaccepteerde werkwijzen (zie boven) in het werkplan moet daarom worden opgenomen, moet bij het hanteren van een niet-standaard geaccepteerde werkwijzen de technieken /materieel en eventuele beschermingsmaatregelen uitgebreider worden beschreven. Daarnaast is de onderbouwing van de keuze van de techniek(en) en methode(n) een belangrijk onderdeel. Dit wordt toegelicht in paragraaf 6.4 van deze handreiking.

Optioneel kan worden beschreven of er monitoring naar de effecten van de lozingen plaatsvindt en waaruit deze monitoring bestaat. Indien monitoring gaat plaatsvinden, dient aangegeven te worden:

- Wat gemonitord wordt (bijvoorbeeld retourwater, oppervlaktewater).
- Waarop gemonitord wordt (kritische stoffen zwevend stof enz.).
- Met welke frequentie gemonitord wordt.
- In welke gevallen de monitoringresultaten aanleiding zijn om de activiteiten te stoppen of aan te passen.
- Hoe en wanneer de monitoringgegevens worden overgedragen aan het bevoegd gezag.

De uitvoerder overlegt met het bevoegd gezag in hoeverre monitoring wenselijk of noodzakelijk is. Monitoring wordt naar verwachting alleen in bijzondere situaties ingezet (zie paragraaf 5.4). Dit is bijvoorbeeld het geval bij:

- Een onbekende bagger- overslag of transporttechniek.
- Het verifiëren van de werkbaarheid van een beschermende maatregel.
- Het controleren of een specifieke kwetsbare locatie niet te veel belast wordt met verontreinigingen.

6.3.3 Afwijkingen, ongewone voorvallen en calamiteiten

Dit onderdeel van het werkplan beschrijft welke acties (door de uitvoerder) worden genomen als bij aanvang of tijdens de uitvoering blijkt dat de activiteit niet volgens de in het werkplan beschreven methode kan worden uitgevoerd of wanneer zich tijdens de werkzaamheden

een ongewoon voorval voordoet waardoor nadelige gevolgen voor de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater kunnen ontstaan. Bijvoorbeeld als een bepaalde baggermethode niet gebruikt kan worden door te veel grof vuil.

Er wordt beschreven:

- Hoe het bevoegd gezag op de hoogte wordt gesteld. De lozer dient in ieder geval uiterlijk binnen 8 uren van het voorval melding te maken bij het bevoegd gezag.
- Welke doelmatige en doeltreffende beheersmaatregelen de uitvoerder onderneemt bij een afwijking, ongewoon voorval calamiteit of afwijking (bijv. werk stilleggen, andere techniek kiezen).

Voor een wijziging of aanpassing van de in het werkplan beschreven methode of werkwijze moet altijd een aanvulling op het Bbi-werkplan worden ingediend bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag kan ook besluiten dat een nieuw werkplan moet worden ingediend. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als in plaats van een geaccepteerde methode moet worden gewerkt met een nog niet standaard geaccepteerde techniek.

‘Bij een ongewoon voorval of calamiteit moet zo spoedig mogelijk een onderzoeksrapport van onder meer oorzaken, gevolgen, omstandigheden en corrigerende maatregelen worden ingediend bij het bevoegd gezag’

Bij een ongewoon voorval of calamiteit moet zo spoedig mogelijk een onderzoeksrapport van onder meer oorzaken, gevolgen, omstandigheden en corrigerende maatregelen worden ingediend bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag stelt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente, waarin het vaste object zich bevindt, de eerste gemeente die zich stroomafwaarts bevindt en het desbetreffende district van Rijkswaterstaat van de melding ongewone voorvallen en het desbetreffende onderzoeksrapport op de hoogte.

6.3.4 Kwaliteitsborging

De volgende informatie dient in het werkplan opgenomen te worden:

- Begeleiding BRL 6000: wie voert dit uit en hoe (contactgegevens).
- Begeleiding BRL 7000: verantwoording dat de uitvoerder(s) onder deze BRL mag/mogen werken.
- Veldwerk BRL 2000: wie voert dit uit en hoe (contactgegevens) en verantwoording dat de uitvoerder(s) onder deze BRL mag/mogen werken.

6.4 Onderbouwing niet standaard geaccepteerde werkwijze

Zoals in paragraaf 6.1 en paragraaf 6.3 is aangegeven, wordt dit onderdeel van het werkplan (zie onderdeel W2.3 van het model werkplan) alleen ingevuld indien voor een methode wordt gekozen die afwijkt van de standaard geaccepteerde werkwijzen uit bijlage 1 van deze handreiking. Het kan hierbij gaan om een afwijkende baggertechniek, overslagmethode en/of transportmiddel.

Het is in een drietal situaties toegestaan om een keuze te maken voor een andere niet standaard geaccepteerde werkwijze.

Het betreft de volgende situaties:

1. De geaccepteerde werkwijzen uit bijlage 1 hebben een negatieve impact op de omgeving (bijvoorbeeld natuur, stabiliteit van een waterkering);
2. De geaccepteerde werkwijzen uit bijlage 1 kunnen door de aanwezigheid van bodemvreemd materiaal, explosieven of door andere eigenschappen van de waterbodem niet worden ingezet;
3. De uitvoerder/initiatiefnemer kan aantonen dat een andere (nog niet geaccepteerde) werkwijze geen aanvullende belasting veroorzaakt op het oppervlaktewaterlichaam (al dan niet in combinatie met beschermingsmaatregelen) in vergelijking met een standaard geaccepteerde werkwijze.

De keuze voor een niet standaard geaccepteerde werkwijze ontslaat de uitvoerder/initiatiefnemer niet van de zorgplicht.

Hieronder worden de bovenstaande drie situaties toegelicht.

1. Alternatieve werkwijze vanwege impact op omgeving

De uitvoerder kan alleen voor deze optie kiezen indien door een (niet Bbi) bevoegd gezag wordt onderschreven dat vanwege natuur-, milieu-, of veiligheidswetgeving de geaccepteerde werkwijzen voor baggeren, overslag of transport uit bijlage 1 niet toelaatbaar/toepasbaar zijn. Dit moet in het werkplan worden onderbouwd.

De factor tijd kan ook een reden zijn om voor een andere werkwijze te kiezen. Een snelle(re) baggertechniek kan bijvoorbeeld nodig zijn om te voorkomen dat onveilige situaties voor scheepvaart ontstaan, of om te voorkomen dat baggeractiviteiten plaatsvinden in een periode dat fauna verstoord wordt.

2. Alternatieve werkwijze vanwege eigenschappen van waterbodembodem

Het kan voorkomen dat de in bijlage 1 genoemde baggertechnieken niet bruikbaar zijn door bijmenging van bodemvreemd materiaal, de aanwezigheid van explosieven of de eigenschappen van de waterbodembodem.

Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Door te veel grof vuil en puin in de baggerspecie kan een milieugrijper niet goed sluiten.
- De aanwezigheid van explosieven vraagt om het gebruik van beveiligde baggertechnieken.
- Er is sprake van 'slap' slib waardoor een milieugrijper, gesloten grijper of vizierbak niet kan worden ingezet.

In het werkplan moet worden onderbouwd waarom inzet van een alternatieve werkwijze noodzakelijk is. Dit moet worden aangetoond met onderzoeksresultaten/veldgegevens die als bijlage met het werkplan worden meegestuurd.

3. Alternatieve werkwijze vanwege geschiktheid techniek

De uitvoerder/initiatiefnemer kan ook voor een alternatieve werkwijze kiezen als hij kan aantonen dat voor deze alternatieve (nieuwe) bagger-, over-slag- of transporttechniek (eventueel in combinatie specifieke beschermingsmaatregelen) de belasting van het oppervlaktewater vergelijkbaar of lager is dan bij de geaccepteerde werkwijzen uit bijlage 1. De uitvoerder/initiatiefnemer moet dit in het werkplan onderbouwen met gegevens of onderzoeken waaruit dit blijkt.

Het bevoegd gezag zal deze keuze naar verwachting alleen accepteren als er door technisch ontwikkelingen of onderzoeken nieuwe inzichten ontstaan over nog niet geaccepteerde baggertechnieken. Het daarom zeer wenselijk dat een uitvoerder/initiatiefnemer het bevoegd gezag (ruim) van te voren op de hoogte stelt van het voornemen een alternatieve baggertechniek te kiezen.

Monitoring/aanvullende berekeningen bij bovenstaande opties

In overleg met het bevoegd gezag kan vastgesteld worden dat bij de keuze voor één van de drie bovenstaande opties monitoringgegevens en/of aanvullende berekeningen onderdeel dienen te zijn van het werkplan. In bijlage 2 van deze handreiking wordt toegelicht hoe dit uitgewerkt kan worden in het werkplan.

‘In het werkplan moet worden onderbouwd waarom inzet van een alternatieve werkwijze noodzakelijk is.

Dit moet worden aangetoond met onderzoeksresultaten/veldgegevens die als bijlage met het werkplan worden meegestuurd’

7 Het werkplan: technische informatie voor sloop, renovatie en nieuwbouw aan vaste objecten

7.1 Inleiding

7.1.1 Algemeen

Dit hoofdstuk beschrijft de uitwerking van het technische deel van het werkplan voor lozingen ten gevolge van sloop-, renovatie-, of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten (artikel 3.11 Bbi). Het detailniveau van de informatie die in het werkplan moet worden opgenomen is afhankelijk van de gekozen werkwijze (zie ook figuur 1 in hoofdstuk 4).

Definitie 'vaste objecten'

In de Nota van toelichting van het Bbi (paragraaf 3.5 artikelsgewijze toelichting) wordt onder vaste objecten verstaan: (spoor)bruggen, sluisen, steigers, kadewanden, oeverbeschoeiingen, pijpleidingen, bedrijfspanden en dergelijke aangrenzend aan een oppervlaktewaterlichaam. Daarnaast kunnen ook huizen, drijvende woningen, stuwen en vistrappen als vaste objecten worden beschouwd.

De lozingsactiviteit en de werkwijze moeten altijd worden beschreven (zie paragraaf 7.2). Het detail waarin de werkwijze moeten worden beschreven is afhankelijk van de werkwijze die wordt gekozen (zie paragraaf 7.3).

Indien wordt gewerkt volgens een werkwijze die is beschreven in de Rbi¹¹, dan kan in het werkplan worden volstaan met een beknopte beschrijving van de werkwijze. Er kan vanuit worden gegaan dat de waterkwaliteit voldoende is gewaarborgd.

Als voor een andere werkwijze wordt gekozen, dan moet deze werkwijze uitgebreider worden beschreven. In dat geval moet worden aangetoond dat de gekozen technieken, middelen en/of maatregelen er voor zorgen dat lozingen worden voorkomen dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt.

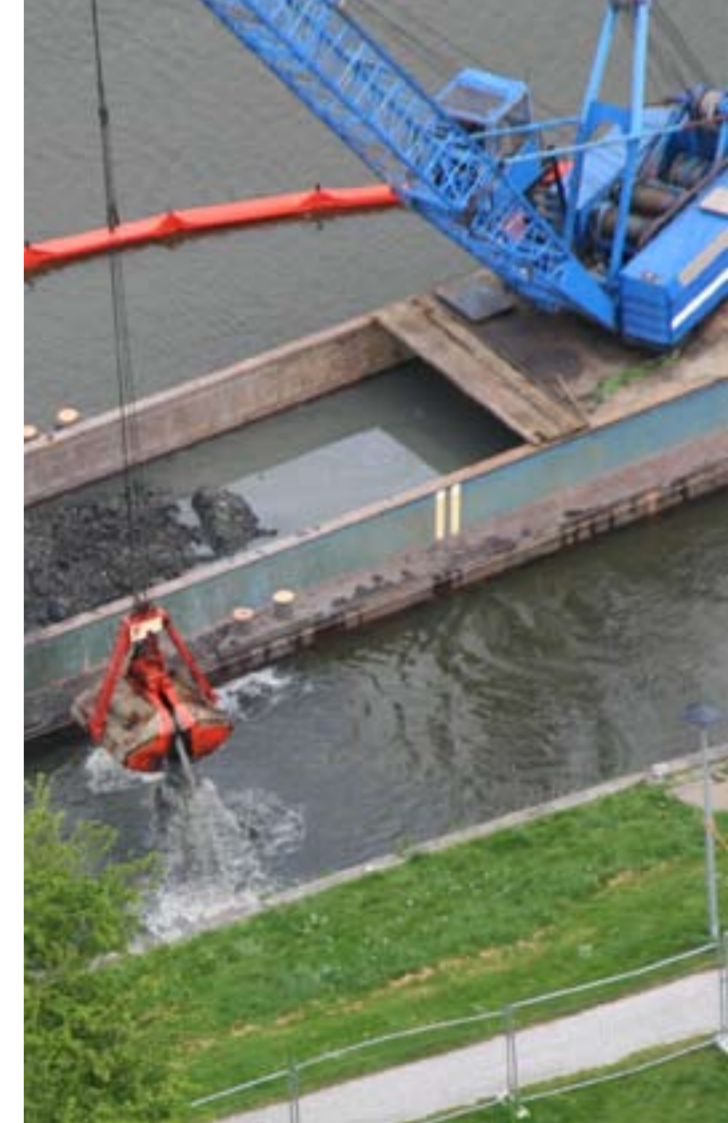
Indien een uitvoerder kiest voor een werkwijze die niet is opgenomen in de Ministeriële regeling Bbi, adviseren wij in overleg te treden met het bevoegd gezag alvorens het werkplan op te stellen.

De in paragraaf 3.11 van het Bbi en in dit hoofdstuk genoemde uitgangspunten gelden voor alle hierin genoemde lozingsactiviteiten. De uitgangspunten gelden dus voor zowel sloop, als renovatie en nieuwbouw. In de komende paragraaf wordt specifiek ingegaan op de afkadering van het onderdeel renovatie, omdat de grens met onderhoud aan vaste objecten soms moeilijk te bepalen is. Deze afkadering is van belang omdat voor onderhoud aan vaste objecten geen werkplan nodig is. Meer informatie over het onderdeel lozen ten gevolge van werkzaamheden aan vaste objecten is te vinden in paragraaf 3.1.3 van deze handreiking.

Werkplan niet voor lozingen conform artikel 3.10 Bbi

Deze handreiking is niet van toepassing voor lozingen ten gevolge van reinigingswerkzaamheden, conserveringswerkzaamheden of andere onderhoudswerkzaamheden (artikel 3.10 Bbi). Voor deze werkzaamheden hoeft geen werkplan te worden opgesteld omdat in de Rbi voor de technieken die worden gebruikt voor deze werkzaamheden en de stoffen die hierbij kunnen vrijkomen is vastgelegd welke beschermingsmaatregelen moeten worden getroffen. Er moet wel een Bbi-melding worden gedaan. Voor een toelichting op het onderscheid tussen artikel 3.10 en artikel 3.11 wordt verwezen naar paragraaf 3.1 van deze handreiking en naar de artikelsgewijze toelichting op het Bbi (paragraaf 3.5).

'In de praktijk kan er een grijs gebied ontstaan tussen onderhoudswerkzaamheden als bedoeld in artikel 3.10 en renovatie als bedoeld in artikel 3.11'

7.1.2 Het verschil tussen renovatie en onderhoud

In de praktijk kan er een grijs gebied ontstaan tussen onderhoudswerkzaamheden als bedoeld in artikel 3.10 en renovatie als bedoeld in artikel 3.11. Deze begrippen liggen namelijk dicht tegen elkaar. In de Nota van toelichting van het Bbi is aangegeven dat dit grijze gebied voor de handhaving geen problemen met zich mee zal brengen. Of bij de werkzaamheden wordt voldaan aan de voorwaarden, met name de afschermingsmaatregelen uit de Ministeriële regeling bij het Bbi, zoals bedoeld in artikel 3.10 of er ligt een werkplan aan de werkzaamheden ten grondslag, dat bij de melding moet worden ingediend. Dit principe wordt daarom ook in deze handreiking gehanteerd.

Om het onderscheid tussen onderhoudswerkzaamheden en renovatie te verduidelijken worden in onderstaand kader definities en enkele voorbeelden van beide typen werkzaamheden gegeven. Aan de hand hiervan kan worden bepaald of kan worden volstaan met een Bbi-melding (bij onderhoud) of dat ook een werkplan noodzakelijk is (bij renovatie).

¹¹ De meest recente versie van de Regeling besluit lozen buiten inrichtingen kunt u vinden op www.wetten.nl

Definities voor ‘onderhoud aan vaste objecten’ en ‘renovatie aan vaste objecten?’

Onderhoud aan vaste objecten

Het in “een aanvaardbare conditie” houden of terugbrengen van vaste objecten. Onderhoud kan plaatsvinden ter voorkoming van defecten (preventief), om gebreken te herstellen (correctief).

In de Nota van toelichting van het Bbi (paragraaf 3.5 artikelsgewijze toelichting) wordt aangegeven dat het onderhouden van vaste objecten veelal inhoudt dat de vaste objecten van verontreinigingen worden ontdaan, dat roest en oude verflagen worden verwijderd en dat een nieuwe verflaag wordt aangebracht.

Voorbeelden van onderhoud van vaste objecten zijn:

- Verwijderen van verontreinigingen, roest en oude verflagen (bv door zandstralen) en vervolgens schilderen van bruggen, steigers of sluisen (preventief onderhoud).
- Kades en beschoeiingen in oude toestand herstellen (correctief onderhoud).
- Kleine onderhoudswerkzaamheden zoals het monteren van verkeersborden op vaste objecten, bijwerken van een brugleuning (verven) en kleine reparaties waarbij las- en slijpwerkzaamheden plaatsvinden.

Voor deze onderhoudsactiviteiten hoeft dus geen werkplan opgesteld te worden, maar zijn in de Ministeriële regeling bij het Bbi (het Rbi) voorwaarden opgenomen waaraan de werkwijze en afschermingsmaatregelen moeten voldoen.

Renovatie van vaste objecten

Het geheel of (gedeeltelijk) vernieuwen of vervangen van constructies van vaste objecten.

In de Nota van toelichting van het Bbi (paragraaf 3.5 artikelsgewijze toelichting) wordt aangegeven dat onder renovatie, ingrijpende aanpassingen en verbeteringen aan de vaste objecten worden verstaan.

Voorbeelden van renovatie van vaste objecten zijn:

- (Delen van) sluisdeuren vervangen.
- Een nieuw type wegdek op een brug aanbrengen.
- Nieuwe dijkbekleding aanbrengen.
- Stijgers renoveren (nieuwe constructiepanelen).
- Renovatie in een droog gemaakte sluiscolk.
- Aandrijving van bruggen.
- Schotten renoveren bij stuwen.
- Verhogen en/of verbreden van een waterkering om aan nieuwe veiligheidseisen te voldoen.

Voor het toepassen van steenachtige bouwstoffen bij bouwwerkzaamheden in het oppervlaktewaterlichaam is geen Bbi-melding en Bbi-werkplan noodzakelijk. Op deze werkzaamheden is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing.

‘Voor het toepassen van steenachtige bouwstoffen bij bouwwerkzaamheden in het oppervlaktewaterlichaam is geen Bbi-melding en Bbi-werkplan noodzakelijk’

7.2 Lozingsactiviteit

Dit onderdeel van het werkplan geeft een beschrijving van de lozingsactiviteiten (onderdeel W3.1 van het model werkplan). De volgende informatie dient in voldoende detailniveau in het werkplan opgenomen te worden:

- De namen van de objecten van de nieuwbouw-, renovatie of sloopwerkzaamheden.
- Het type object (of objecten) waar de nieuwbouw, renovatie of sloopactiviteit op plaatsvindt (woonboten, bruggen, steigers, sluisen, gebouwen, stuwen).

- Het type activiteit dat de lozing veroorzaakt (bijvoorbeeld metselwerk, lassen, kitten, timmerwerk, hydraulica met olie, soilmix).
- De exacte locatie/positie van deze activiteiten bij een object (op tekening aangeven).

In het model werkplan is hiervoor een tabel opgenomen. Daarnaast is er ruimte voor een toelichting op de informatie uit de tabel. De informatie moet verder worden verduidelijkt met tekeningen van de objecten waaraan de werkzaamheden plaatsvinden.

7.3 Werkwijze

In het werkplan dient in voldoende detailniveau vastgelegd te worden welke methode, technieken, middelen en/of constructie bij de nieuwbouw-, renovatie of sloopwerkzaamheden gebruikt gaan worden om de lozings op oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken (onderdeel W3.2 van het model werkplan).

Daarnaast moet worden beschreven hoe wordt omgegaan met calamiteiten, ongewone voorvallen en afwijkingen op de beschreven werkwijze. Deze onderdelen worden hieronder toegelicht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de toepassing van geaccepteerde werkwijzen (zie bijlage 1) en niet standaard geaccepteerde werkwijzen (alle overige werkwijzen).

7.3.1 Opzet voor een werkplan met een ‘geaccepteerde werkwijze’

Aan het uitvoeren van reinigings-, conserverings- of andere onderhoudswerkzaamheden aan vaste objecten (artikel 3.10 Bbi) zijn voorschriften gekoppeld.

Deze voorschriften zijn vastgelegd in de Ministeriële regeling Bbi. De combinatie van reinigings-, conserverings- of onderhoudstechnieken met de daarbij gebruikte of vrijkomende (afval)stoffen bepaalt de zogenaamde afschermingsklasse. Op basis van de vastgestelde afschermingsklasse wordt onder meer de afschermende hulpconstructie voorgeschreven (zie paragraaf 3.1.3 voor een toelichting). Het gebruik van deze afschermende hulpconstructies zorgt er voor dat de bescherming van het oppervlaktewater voldoende gewaarborgd is.

De technieken die worden toegepast voor reinigings-, conserverings- of andere onderhoudswerkzaamheden aan vaste objecten kunnen ook worden gebruikt voor sloop-, renovatie-, of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten (artikel 3.11 Bbi). Indien daarbij wordt gewerkt volgens de voorschriften die zijn beschreven in de Ministeriële regeling Bbi, dan kan in het werkplan Bbi worden volstaan met een met een beknopte beschrijving van de werkwijze. In het werkplan moet de volgende informatie worden opgenomen:

- Welke reinigingstechnieken en/of conserverings-technieken worden gebruikt, zie onderstaande tabel.

Reinigingstechnieken	
R1-technieken	<ul style="list-style-type: none"> • afwassen met water • schoonspuiten met water onder een druk van ten hoogste 200 bar zonder toevoeging van ontvetters • stoomreinigen onder een druk van ten hoogste 200 bar zonder toevoeging van ontvetters • ontvetten met doeken en een ontvetter
R2-technieken	<ul style="list-style-type: none"> • bevochtigd handmatig schuren met schuurpapier of met een handschuurapparaat • borstelen • beitelen • bikken • schrapen • steken • slijpen • branden • afkrabben • gebruiken van naaldhamer of bikhamer • schuren of borstelen met roterende schuurmachines met bronafzuiging • mobiel werpstralen • vacuümstralen met bronafzuiging • afblazen met perslucht tot 8 bar
R3-technieken	<ul style="list-style-type: none"> • droog aanstralen • droog integraal stralen • integraal opruwen door stralen • roestvrij maken van oppervlakken door stralen of ministralen • droog ijs- of CO₂-stralen

Reinigingstechnieken, vervolg	
R4-technieken	<ul style="list-style-type: none"> • chemisch reinigen • chemisch ontvetten • schoonspuiten met water met toevoeging van ontvetters • stoomreinigen met toevoeging van ontvetters
R5-technieken	<ul style="list-style-type: none"> • watergritreinigen • lage druk watergritstralen • lage druk vochtig stralen • handmatig hoge druk water(grit)stralen • mechanisch hoge druk water(grit)stralen
Conserveringstechnieken	
C1-technieken	<ul style="list-style-type: none"> • aanbrengen van verflagen of conserveringslagen met behulp van kwast, spaan of roller • HVLSP-spuiten • elektrostatisch spuiten • hot elektrostatisch spuiten
C2-technieken	<ul style="list-style-type: none"> • aanbrengen van verflagen of conserveringslagen met behulp van een kneedmortelpomp • spuiten van kleine oppervlakten
C3-technieken	<ul style="list-style-type: none"> • airless spuiten • airmix spuiten • pneumatisch spuiten • twee componenten spuiten

- Welke categorie stoffen bij de werkzaamheden kunnen vrijkomen. Dit zijn:

Stoffen uit categorie A	basalt; beton en betonmortel; schoonmetselwerk; cementgebonden deklagen; niet verduurzaamd hout; steenachtige ondergronden; metallische ondergronden met uitzondering van zink, tin, koper of legeringen van die metalen
Stoffen uit categorie B	stoffen die niet zijn aangemerkt als stoffen uit categorie A of C
Stoffen uit categorie C	koolteer of koolteerderivaten; lood- of chromaathoudende pigmenten; antifouling; andere verven op basis van cadmium, tin of kwik

- Welke opvangconstructies, afschermingsvoorzieningen of zuiveringsmethoden gebruikt worden om te voorkomen dat materialen / verontreinigingen in het oppervlaktewater terecht komen (zie Model Werkplan).

Aanvullende informatie is in dit geval niet noodzakelijk, omdat door het werken volgens de voorschriften uit de Ministeriële regeling Bbi in combinatie met de in het Bbi geformuleerde zorgplicht de bescherming van het oppervlaktewater voldoende gewaarborgd is.

7.3.2 Opzet voor een werkplan met een niet standaard geaccepteerde werkwijze

Er zijn ook situaties waarbij voor sloop-, renovatie-, of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten (artikel 3.11 Bbi):

- Moet worden gewerkt met andere technieken dan beschreven in de Ministeriële regeling Bbi.
- Niet kan worden gewerkt volgens de voorschriften die in de Ministeriële regeling Bbi worden gesteld bij de toepassing van een bepaalde techniek.

In deze situaties moeten in het werkplan Bbi de gehanteerde technieken, afschermingsmaatregelen en/of constructies uitgebreider worden beschreven.

In het werkplan moet de volgende informatie worden opgenomen:

- Beschrijving van de technieken en/of middelen die worden gebruikt.
- Welke categorie stoffen bij de werkzaamheden kunnen vrijkomen (zie paragraaf 7.3.1).
- Beschrijving van de opvangconstructies, afschermingsvoorzieningen of zuiveringsmethoden die gebruikt worden om te voorkomen dat materialen/verontreinigingen in het oppervlaktewater terecht komen.
- Of er sprake is/kan zijn van een restlozing.
- Wat de aard en omvang is van een eventuele restlozing.
- Hoe wordt omgegaan met deze restlozing (beschrijving).

Tips voor de keuze van de werkwijze

- Het verdient de voorkeur om gebruik te maken van de zogenaamde 'droge' technieken (boren, zagen etc.) in plaats van 'natte' technieken. De hoeveelheid vrijkomende verontreinigende stoffen is bij droge technieken kleiner waardoor minder afschermende voorzieningen nodig zijn. De kosten voor droge technieken zijn hierdoor veelal lager.
- Door hemelwater en (opkwellend) grondwater apart op te vangen en te lozen wordt de restlozing voor de lozing van sloop-, renovatie-, of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten kleiner. Voor de lozing van afvloeiend hemelwater en grondwater kan worden volstaan met een Bbi-melding (zie artikel 3.2 en 3.3 Bbi).

7.3.3 Omgaan met afwijkingen, ongewone voorvallen en calamiteiten

Dit onderdeel van het werkplan (onderdeel W3.3 van het model werkplan) beschrijft welke acties (door de uitvoerder) worden genomen als bij aanvang of tijdens de uitvoering blijkt dat de activiteit niet volgens de in het werkplan beschreven methode kan worden uitgevoerd of wanneer zich tijdens de werkzaamheden een ongewoon voorval voordoet waardoor nadelige gevolgen voor de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater kunnen ontstaan. Bijvoorbeeld als een bepaalde afschermingsvoorziening niet werkt.

'Bij een ongewoon voorval of calamiteit moet zo spoedig mogelijk een onderzoeksrapport van onder meer oorzaken, gevolgen, omstandigheden en corrigerende maatregelen worden ingediend bij het bevoegd gezag'

Er wordt beschreven:

- Hoe het bevoegd gezag op de hoogte wordt gesteld. De lozer dient in ieder geval uiterlijk binnen 8 uren van het voorval melding te maken bij het bevoegd gezag.
- Welke doelmatige en doeltreffende beheersmaatregelen de uitvoerder onderneemt bij een afwijking, ongewoon voorval calamiteit of afwijking (bijv. werk stilleggen, andere techniek kiezen).

Voor een wijziging of aanpassing van de in het werkplan beschreven methode of werkwijze moet altijd een aanvulling op het Bbi-werkplan worden ingediend bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag kan ook besluiten dat een nieuw werkplan moet worden ingediend. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als in plaats van een geaccepteerde methode moet worden gewerkt met een nog niet standaard geaccepteerde techniek.

Bij een ongewoon voorval of calamiteit moet zo spoedig mogelijk een onderzoeksrapport van onder meer oorzaken, gevolgen, omstandigheden en corrigerende maatregelen worden ingediend bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag stelt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente, waarin het vaste object zich bevindt, alsmede van de eerste gemeente die zich stroomafwaarts bevindt, van de melding ongewone voorvallen en het desbetreffende onderzoeksrapport op de hoogte.

8 Combinatiewerkplan en paraplumelding

8.1 Combinatiewerkplan

Het is mogelijk dat binnen een project verschillende typen lozingsactiviteiten plaatsvinden waarvoor als onderdeel van de Bbi-melding een werkplan verplicht is. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij het renoveren van een brug in combinatie met nabijgelegen onderhoudsbaggerwerk om materieel bij de brug te krijgen.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat binnen een project dezelfde typen lozingsactiviteiten plaatsvinden, maar dat deze activiteiten gefaseerd in de tijd plaatsvinden omdat ze afhankelijk zijn van andere werkzaamheden binnen het project.

Het is mogelijk om voor deze verschillende activiteiten één werkplan op te stellen. Dit kan door in het model werkplan zowel onderdeel W2 (ontgravingen of baggeren in de waterbodem) als onderdeel W3 (sloop- renovatie of nieuwbouwwerkzaamheden aan vaste objecten) in te vullen. Het volledige werkplan kan dan ingediend worden bij de afzonderlijke Bbi-meldingen voor de verschillende activiteiten en/of voor meerdere objecten. In onderdeel W1 van het werkplan wordt één algemene planning opgenomen voor alle Bbi-relevante activiteiten.

De keuze om een combinatiewerkplan te schrijven ligt bij de uitvoerder. Een gecombineerd werkplan heeft als voordeel dat het een beter overzicht biedt van de geplande activiteiten voor zowel bevoegd gezag als uitvoerder. Nadeel is dat bij projecten met een lange doorlooptijd de methode al lang voor de daadwerkelijke uitvoering moet worden vastgelegd.

Eén werkplan voor meerdere diensten

Het is mogelijk dat lozingsactiviteiten plaatsvinden in meer dan één beheergebied van Rijkswaterstaat (bijvoorbeeld Rijkswaterstaat Dienst Limburg én Rijkswaterstaat Dienst Oost-Nederland). De uitvoerder kan in dit geval volstaan met één melding en één werkplan.

Wel dient de uitvoerder voorafgaand aan melding aan te geven dat er sprake is van activiteiten in meerdere beheergebieden. Daarnaast dient uit het werkplan afgeleid te kunnen worden in welke beheergebied welke activiteit plaatsvindt.

Voorwaarden voor een combinatiewerkplan

Voor combinatiewerkplannen gelden de volgende voorwaarden:

- Er mag niet worden afgeweken van de in het oorspronkelijke werkplan beschreven werkmethodes. Wil de uitvoerder toch een andere werkmethode hanteren dan in eerste instantie aangegeven, dan dient een nieuw werkplan ingediend te worden.
- In de meldingen van deelactiviteiten worden afwijkingen ten opzichte van de totaalplanning toegestaan. Het is immers niet redelijk om te verwachten dat bij een grootschalig project een nauwkeurige planning nageleefd kan worden.
- In het combinatiewerkplan moet er rekening mee gehouden dat de gelijktijdige lozingsactiviteiten een grotere lokale belasting op het oppervlaktewater kunnen veroorzaken dan een afzonderlijke activiteit.
- Het indienen van een gecombineerd werkplan, waarbij ook activiteiten buiten het rws-beheergebied worden beschreven (meestal in beheergebied van een waterschap) is toegestaan, mits het werkplan volgens de in deze handreiking beschreven opzet wordt opgesteld.

8.2 Paraplumelding

Een 'paraplumelding' Bbi is een Bbi-melding die van toepassing is op ontgravingen of baggeren in de waterbodem op meerdere locaties of het uitvoeren van sloop- renovatie of nieuwbouwwerkzaamheden aan meerdere vaste objecten. Voorwaarde voor het doen van zo'n paraplumelding is dat op de verschillende locaties de werkzaamheden, de toegepaste methoden en de toegepaste beschermings- of afschermingsvoorzieningen vergelijkbaar zijn.

Het Bbi geeft in principe de ruimte voor een paraplumelding. Helaas kan er in de praktijk echter moeilijk worden voldaan aan de vereisten van een melding. Vooral de precieze locatie, aard en omvang van de lozing en kwaliteit van de baggerspecie is vaak moeilijk zo lang voor aanvang van de werkzaamheden al aan te geven. In dergelijke gevallen moeten bij een paraplumelding op een later moment de aanvullend vereiste gegevens worden aangeleverd aan het bevoegd gezag.

De mogelijkheid om een paraplumelding te doen waarbij de vereiste gegevens op een later moment worden aangeleverd, wordt bij de volgende aanpassing van het Bbi waarschijnlijk ook explicieter gemaakt in het Bbi en in de toelichting. Vanwege de werkbaarheid stellen rws en ivw, vooruitlopend hierop, de volgende werkwijze vast:

Een paraplumelding kan worden gedaan, mits er één coördinerende melder is en het ontvangende oppervlaktewaterlichaam geen bijzondere bescherming behoeft. Ten minste vier weken voordat met de eerste ontgravings-/baggerwerkzaamheden of met de eerste werkzaamheden aan het eerste vaste object wordt gestart, moet de paraplumelding zijn gedaan bij het coördinerende bevoegd gezag binnen wiens gebied de eerste werkzaamheden zullen plaatsvinden. Voordat een melder een paraplumelding Bbi doet, vindt over de paraplumelding vooroverleg plaats tussen de coördinerende melder en het coördinerende bevoegd gezag.

Tijdens het vooroverleg kunnen afspraken worden gemaakt over bijvoorbeeld het gewenste aanspreekpunt en de eisen van correspondentie. Tevens kan nadere afstemming plaatsvinden over de wijze van beoordeling van en het toezicht houden op de paraplumelding.

Bij lozingen bij baggeren is het voor de handhaving van belang te weten wat waar in het beheergebied gebeurt. Vandaar dat minimaal 5 werkdagen **voor aanvang van elke lozing/handeling** die onderdeel van de paraplumelding is de volgende gegevens worden overlegd aan het bevoegd gezag:

- specifiek tijdstip van de handelingen;
- aard en omvang van de handeling;
- kwaliteit van de te ontgraven bodem (onder of boven de interventiewaarde, incl. welk onderzoek heeft plaatsgevonden).

5 werkdagen na het overleggen van de gegevens aan het bevoegd gezag kan worden begonnen met de gemelde handelingen.

‘Een paraplumelding kan worden gedaan, mits er één coördinerende melder is en het ontvangende oppervlaktewaterlichaam geen bijzondere bescherming behoeft’

Bijlage 1: Overzicht voorgestelde werkwijzen bij baggeren > I

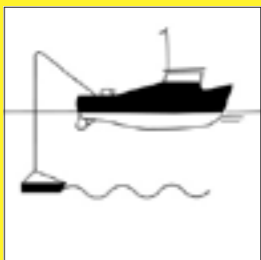
Type techniek	Wel/niet (standaard) geaccepteerd		Technieken
Baggertechnieken®	Geaccepteerd	Altijd geaccepteerd*	<ul style="list-style-type: none"> hydraulische kraan met vizierbak hydraulische kraan/draadkraan met milieugrijper hydraulische kraan/draadkraan met gesloten grijper
		Met toelichting geaccepteerd*	<ul style="list-style-type: none"> milieuemmerbaggermolen milieusnijkopzuiger milieuschijfsnijkopzuiger veegkop augerdreder wormwielzuiger sleephopperzuiger
	Niet-standaard geaccepteerd	<ul style="list-style-type: none"> hydraulische kraan met lepelbak emmerbaggermolen schuif-duwboot (bulldozer) ploegschuif traditionele/klassieke snijkopzuiger waterinjectiebaggeren taludreiniger hydraulische stofzuiger scraper dredger andere baggertechnieken 	
Ontgravings-technieken*	Geaccepteerd		<ul style="list-style-type: none"> alle gangbare technieken
	Niet-standaard geaccepteerd		<ul style="list-style-type: none"> niet van toepassing
Transportmethode	Geaccepteerd		<ul style="list-style-type: none"> beunbak (transport over water) pijpleiding, (lekdicte) vrachtwagens (transport over land)
	Niet-standaard geaccepteerd		<ul style="list-style-type: none"> splijtbak
Overslag en gerelateerd	Geaccepteerd		<ul style="list-style-type: none"> overslagschermen
	Niet-standaard geaccepteerd		<ul style="list-style-type: none"> schoonsoelen pontons, dekken en gangboorden

® in den natte; # in den droge; *: overkoken/overflow is bij geen enkele baggertechniek 'standaard' toegestaan!
 Negatieve effecten als gevolg van het lozen van poriewater of werkwater moeten dus voorkomen of zoveel mogelijk beperkt worden.

Altijd geaccepteerde baggerwerkwijze	Beschrijving
Hydraulische kraan met vizierbak 	<ul style="list-style-type: none"> De vizierbak is een traditionele diepelpeelbak die voorzien is van een draaiende klep (vizier) waarmee de bak aan de bovenzijde kan worden afgesloten. Als de bak gevuld is, sluit de vizierklep zodat tijdens de opgaande beweging er geen verspreiding plaatsvindt van het gebaggerde materiaal in de waterkolom. Om lekken te voorkomen is de vizierklep voorzien van een rubberen strip. Met de vizierbak is het mogelijk om in dunne lagen te ontgraven met zo hoog mogelijke dichtheid en een minimum aan ingesloten water.
Hydraulische kraan/draadkraan met milieugrijper 	<ul style="list-style-type: none"> Met deze grijper wordt een nagenoeg horizontale sluitbeweging gemaakt. Deze eigenschap en technische voorzieningen zoals hoekmeters op de bak om scheefstand te corrigeren en een nauwkeurig plaatsbepalings-systeem, maken het mogelijk om binnen zeer nauwe toleranties te kunnen baggeren. Tijdens het ophalen zijn de openingen gesloten zodat er geen baggerspecie in de waterkolom terecht komt.
Hydraulische kraan/draadkraan met gesloten grijper 	<ul style="list-style-type: none"> De gesloten grijper wordt in open stand op de waterbodem neergelaten. De ontgraving komt tot stand door de bak dicht te knijpen. De grijper is aan de bovenzijde afgesloten met uitzondering van daar gemonteerde kleppen. Tijdens de neergaande beweging en bij het ontgraven zijn deze kleppen geopend zodat ingesloten lucht en ingesloten water kan ontsnappen. Bij de opgaande beweging zijn de openingen afgesloten zodat de specie in de bak geen direct contact met het omgevingswater heeft.

Met toelichting geaccepteerde baggerwerkwijze*		Beschrijving
Milieuemmerbaggermolen		<ul style="list-style-type: none"> De emmerbaggermolen is een continue werkend graafwerktuig voorzien van een gesloten ketting met graafemmers. Door rotatie van de emmerketting zorgen de emmers voor de ontgraving en het verticale transport van de baggerspecie. Aan de bovenzijde van de ketting worden de emmers door de boventuimelaar in een goot gekeerd die uitmondt in langsij gelegen bakken. Een milieuemmerbaggermolen heeft hierbij een speciaal sluitstelsel op elke 'emmer', zodat verspreiding van de baggerspecie wordt geminimaliseerd.
Milieusnijkopzuiger		<ul style="list-style-type: none"> In tegenstelling tot de gewone open snijkop (zie onder) is de milieusnijkop aan de bovenzijde voorzien van een schild waardoor vertroebeling van het omringende water wordt voorkomen. De snijkop bestaat uit conisch opgestelde messen die langzaam om hun as worden gedraaid. De milieusnijkop is geschikt voor het baggeren van dunne lagen slib. Door een scharnierende ophanging kan de snijkop nauwkeurig op de gewenste diepte in een horizontale positie worden gehouden.
Milieuschijfsnijkopzuiger		<ul style="list-style-type: none"> Bij de milieuschijfsnijkop wordt de grond losgesneden met behulp van een cilindervormige snijkop die om een verticale as draait en aan de onderzijde afgesloten is met een vlakke plaat. De snijkop is afgeschermd van het omringende water door een cilindervormige plaat die telkens om het mes wordt geroteerd bij het veranderen van de zwaairichting van het baggerschip.
Veegkop		<ul style="list-style-type: none"> De veegkop is vergelijkbaar met de sleepkop van een hopperzuiger (zie onder). De zuiger combineert daarmee de voordelen van een stationaire zuiger voor het baggeren van relatief grote oppervlakken en die van het gebruik van een veegkop zonder draaiende delen zodat vertroebeling beperkt blijft. De veegkop is aangebracht aan het einde van de zuigbuis en is opgesteld loodrecht op de zwaairichting. Door een verstelbaar vizier wordt de veegkop beurteelings geopend en gesloten respectievelijk in de zwaairichting en tegengesteld daaraan. De aangesneden grond wordt met een minimum aan omgevingswater gemengd.

Met toelichting geaccepteerde baggerwerkwijze*		Beschrijving
Auger dredger		<ul style="list-style-type: none"> De auger dredger is een zuiger die voorzien is van een auger of wormwiel. Zij onderscheidt zich van de wormwielzuiger, doordat het werktuig met het wormwiel tijdens de baggeroperatie in naast elkaar gelegen banen wordt voortbewogen. De arm met daaraan het wormwiel is daarbij alleen in hoogte verstelbaar en kan niet worden geroteerd zoals dat bij de beschreven wormwielzuiger het geval is. De kammen van het wormwiel zijn aan weerszijden van de zuigmond zodanig opgesteld dat het aangesneden materiaal in dwarsrichting naar de zuigmond wordt getransporteerd. Vandaar wordt het materiaal aangezogen en komt via de pomp in de persleiding terecht. Het wormwiel is aan de achterzijde afgeschermd om transport van gesneden materiaal naar de zuigmond te bevorderen en mors te voorkomen. Tevens is er een slijbscherm aan de voorzijde van het wormwiel bevestigd om vertroebeling te voorkomen.
(Milieu)wormwielzuiger		<ul style="list-style-type: none"> De milieuwormwielzuiger is speciaal ontwikkeld voor het verwijderen van verontreinigde waterbodem. Voor het verwijderen van materiaal is aan de zuigmond een wormwiel bevestigd. De wormwielzuiger is geschikt voor het verwijderen van lagen slib, zachte klei en losgepakt zand die over een grote oppervlakte verspreid zijn. Door automatisering van het baggerproces worden met dit systeem eveneens goede resultaten verkregen met betrekking tot bagger-nauwkeurigheid (ook in taluds), minimale mors en turbulentie.
Sleephopperzuiger		<ul style="list-style-type: none"> De sleephopperzuiger is een vrijvarend baggerwerktuig. De zuiger is voorzien van één of twee zuigbuizen. In de zuigsituatie worden de buizen overboord gehangen en over de bodem gesleept. De zuigbuis bestaat uit een scharnierende buis met een sleepkop die eveneens scharnierend bevestigd is. De zuigbuis is door middel van een glijstukconstructie met het schip verbonden. De pomp bevindt zich in het schip of onder water halverwege de zuigbuis. De scharnierende constructie maakt het mogelijk dat de buis horizontaal over de bodem wordt gesleept.

Niet-standaard geaccepteerde baggerwerkwijze		Beschrijving
Hydraulische kraan met lepelbak		<ul style="list-style-type: none"> De lepelbak is een traditionele bak die voor normaal baggeren gebruikt kan worden. Voor baggeren van verontreinigde specie is de vizierbak ontwikkeld (zie boven). Dit is in feite een lepelbak met vizier, om voorspreiding van verontreinigingen te voorkomen.
Emmerbaggermolen		<ul style="list-style-type: none"> De emmerbaggermolen verzamelt bagger d.m.v. een roterend systeem, maar zonder de aanvullende milieubeschermingsmaatregelen zoals boven beschrijven bij de milieuemmerbaggermolen.
Schuif-duwboot (bulldozer)		<ul style="list-style-type: none"> De varende bulldozer is één van de kleinschalige baggerwerktuigen die speciaal ontwikkeld zijn voor het schoonbaggeren van dichtgeslibde sloten en kleine watergangen. Het apparaat komt vooral tot zijn recht in rechte sloten en watergangen die niet vanaf de wal kunnen worden gebaggerd als gevolg van bijvoorbeeld opstallen, bomen of plantengroei. Met de bulldozer wordt door middel van een lier baggerspecie opgeschoven naar een verzamelpunt en daar met een overslagkraan in waterdichte transportmiddelen geladen of direct in een aangrenzend depot gebracht. Het blad is in breedte en hoogte verstelbaar en kan daarmee aangepast worden aan de plaatselijke situatie.
Ploegschuif		<ul style="list-style-type: none"> Met de ploeg wordt een werktuig bedoeld waarmee achtergebleven oneffenheden op de waterbodembodem als gevolg van een baggeroperatie kunnen worden afgevlakt en waarmee ook een ondiepe sliblaag naar dieper water kan worden geschoven. De ploeg wordt voortgetrokken door een sleepboot. De ploeg kan nuttig worden ingezet op plaatsen waar door het reguliere materieel niet kan worden gebaggerd, vanwege de beperkte diepte of vanwege de slechte bereikbaarheid zoals bijvoorbeeld nabij oevers of rondom steigers. De ploegschuif is niet bedoeld voor regulier onderhoudsbaggerwerk.

Niet-standaard geaccepteerde baggerwerkwijze		Beschrijving
Traditionele/klassieke snijkopzuiger		<ul style="list-style-type: none"> De snijkopzuiger is een continue gravend baggerwerktuig en is verankerd door middel van een spud (werkpaal) en zijdraden. De snijkop bevindt zich ter plaatse van de mond van de zuigleiding. Met de snijkop wordt de grond losgesneden en als een grond-watermengsel met één of meerdere in het schip opgestelde pompen opgezogen en via een drijvende leiding en walleiding naar het stort geperst. In het geval van grote baggerdiepten wordt de snijkopzuiger wel voorzien van een onderwaterpomp.
Waterinjectiebaggeren		<ul style="list-style-type: none"> Het principe van het waterinjectiesysteem berust op het injecteren van water in sediment op de waterbodembodem. De aldus gecreëerde vloeistof heeft een hogere dichtheid dan de omgeving en vloeit als een dichtheidsstroom naar dieper gelegen delen. Bij verontreinigde waterbodembodem kan met het waterinjectiesysteem het materiaal (tijdelijk) in een dieper gedeelte van de waterbodembodem worden verzameld. Dit is met name effectief indien het gaat om dunne lagen die over een grote oppervlakte zijn verspreid. Deze techniek is alleen toelaatbaar bij saneringen, niet bij onderhoudsbaggerwerk.
Taludreiniger		<ul style="list-style-type: none"> De werking van de taludreiniger berust op het principe van het schoonspuiten van de stenen met een waterstraal en het opzuigen van de verwijderde verontreinigde slib. Dit proces vindt in een gesloten ruimte plaats die bestaat uit een doosvormige constructie rondom de spuitmonden voorzien van een schort. Mede door het handhaven van een zekere onderdruk binnen het systeem, treedt er geen mors of vertroebeling in het omgevingswater op. Deze techniek valt niet onder 'baggeren' maar onder reinigen van vaste objecten.
Hydraulische stofzuiger		<ul style="list-style-type: none"> Met de hydraulische stofzuiger wordt een werktuig bedoeld waarmee de waterbodembodem kan worden afgezogen. Dit kan nodig zijn bijvoorbeeld bij het opruimen van achterblijvende mors als gevolg van een baggeroperatie met een ander werktuig, of bij het verwijderen van een dunne laag slib op een zandige bodembodem. Deze techniek zal in de praktijk niet bij regulier onderhoudsbaggerwerk worden gebruikt.
Scraper dredger		<ul style="list-style-type: none"> De Scraper Dredger is speciaal ontwikkeld voor het verwijderen van de verontreinigde toplaag in kleine wateren zoals sloten, kanalen, meren etc. Het werktuig wordt voortgetrokken door een kabel. Het principe van de scraper dredger berust op een roterend systeem van over de waterbodembodem bewegende kunststof bladen die op een ronddraaiende ketting zijn gemonteerd. De inlaat is voorzien van een klep waarmee de dikte van de aangesneden laag kan worden ingesteld. Als baggertechniek voor regulier onderhoudswerk is nog weinig bekend.

Ontgravingstechnieken, geaccepteerd		Beschrijving
Alle gangbare technieken		<ul style="list-style-type: none"> Zolang ontgravingen in den droge voldoende afstand van oppervlaktewater uitgevoerd wordt, zijn geen beschermende maatregelen en voorschriften om de oppervlaktewaterkwaliteit te beschermen.
Ontgravingstechnieken, niet geaccepteerd		Beschrijving
niet van toepassing		

Transportmethode, geaccepteerd		Beschrijving
Beunbak (transport over water)		<ul style="list-style-type: none"> Beunbakken zijn open vaartuigen zonder eigen motoraandrijving. Vaak worden beunbakken bij de afvoer van baggerspecie over water als transportmiddel gebruikt.
Pijpleiding, (lekdicthe) vrachtwagens (transport over land)		<ul style="list-style-type: none"> Transport over land levert geen risico's op voor verontreiniging van oppervlaktewater. Alle transportvormen zijn daarom in het kader van het Bbi toegestaan. Wel is het mogelijk dat in een ander kader dan het Bbi een bevoegd gezag bepaalde bescherming voorschrijft.
Transport, niet standaard geaccepteerd		Beschrijving
Splijtbak		<ul style="list-style-type: none"> Door middel van een splijtbak kunnen grote hoeveelheden baggerspecie in een keer gelost worden in oppervlaktewater. Vanwege het risico van het voortijdig verliezen van de vracht zijn splijtbakken niet standaard geaccepteerd bij het vervoer van baggerspecie >1

Overslag en gerelateerd, geaccepteerd		Beschrijving
Overslagschermen		<ul style="list-style-type: none"> Overslagschermen worden gebruikt om te voorkomen dat gebaggerde specie bij overslag naar het transportmiddel in het oppervlaktewater terecht komt. Overslagschermen kunnen eventueel voorgeschreven worden door het bevoegd gezag.
Overslag en gerelateerd, niet standaard geaccepteerd		Beschrijving
Schoonsoelen pontons, dekken, gangboorden		<ul style="list-style-type: none"> Het schoonsoelen van het materieel op zodanige wijze dat het slib met gehalten >1 weer in het oppervlaktewater verdwijnt, is niet zonder meer toegestaan.

Bijlage 2: Voorbeelden voor aanvullende monitoring of berekeningen van impact werkwijze op waterkwaliteit

Zoals in hoofdstuk 5 en hoofdstuk 6 is aangegeven, kan monitoring en het uitvoeren van vrachtberekeningen worden ingezet om de bescherming van het oppervlaktewater bij het baggeren te waarborgen. Vrachtberekeningen en/of monitoring zullen in de regel alleen worden ingezet als sprake is van een onder voorwaarden geaccepteerde techniek.

Benadrukt wordt dat de uitvoerder monitoring en vrachtberekeningen kan hanteren bij het in beeld brengen van de impact van de lozing op het oppervlaktewater. Het staat de uitvoerder echter geheel vrij om zelf een andere methode te kiezen om de impact van de lozing vast te stellen. Wij raden aan om de gekozen meetmethode(n) te bespreken in een vooroverleg met Rijkswaterstaat.

Hieronder worden richtlijnen beschreven voor het uitvoeren van monitoring en vrachtberekeningen als onderdeel van een Bbi-werkplan voor baggeren van specie met gehalten boven de interventiewaarden.

Richtlijnen voor Monitoring

Monitoring wordt in de regel om twee redenen uitgevoerd:

1. De uitvoerder wil een referentiesituatie vastleggen van de waterkwaliteit, zodat deze gebruikt kan worden bij vrachtberekeningen (zie 'vrachtberekeningen')
2. De resultaten van de monitoring worden gebruikt om de waterkwaliteit tijdens baggerwerkzaamheden te bewaken, zodat de werkzaamheden stilgelegd kunnen worden of de methode kan worden aangepast, indien blijkt dat het oppervlaktewater te veel wordt belast

Monitoring met als doel de baggerwerkzaamheden te 'bewaken', kan alleen worden ingezet, indien de resultaten op korte termijn beschikbaar zijn. De uitvoerder dient aan te kunnen tonen dat de voldoende tijd beschikbaar is om te reageren op een negatief monitoringresultaat. Eventueel kan eerst door proefbaggeren i.c.m. monitoring vastgesteld worden of de gekozen bagger-techniek voor het specifieke project acceptabel is.

Indien monitoring gaat plaatsvinden, dient aangegeven te worden:

- wat gemonitord wordt (bv retourwater, oppervlaktewater);
- op welke locatie(s) gemonitord wordt
- waarop gemonitord wordt (kritische stoffen zwevend stof enz.);

- in welke periode met welke frequentie gemonitord wordt;
- in welke gevallen de monitoringresultaten aanleiding zijn om de activiteiten te stoppen of aan te passen;
- hoe en wanneer de monitoringgegevens worden overgedragen aan het bevoegd gezag.

Richtlijnen voor vrachtberekeningen

Met behulp van vrachtberekeningen kan de uitvoerder aantonen dat een baggertechniek geen significante aanvullende belasting op het oppervlaktewater veroorzaakt ten opzichte van een 'geaccepteerde' techniek. Dit kan de uitvoerder aantonen door het volgende te berekenen:

1. de verandering in concentraties van de kritische stoffen (>1) in de waterkolom ten opzichte van de achtergrondconcentraties én ten opzichte van concentraties bij gebruik van een geaccepteerde techniek. Afhankelijk van de hoedanigheid waarin de norm van de kritische stof in het VKMW of de MKR is vastgelegd, dienen de concentraties als totaalconcentraties, als opgeloste concentraties of als gehalten in zwevend stof te worden berekend.
2. de verandering aan concentraties aan zwevend stof in de waterkolom ten opzichte van de achtergrondconcentratie(s) én de concentraties bij het gebruik van een geaccepteerde techniek (in mg/l).

In overleg met het bevoegd gezag kiest de uitvoerder voor vrachtberekeningen op basis van de concentraties van de kritische stoffen en/of berekeningen op basis van zwevend stof concentraties.

Bij het uitvoeren van vrachtberekeningen dient met het bevoegd gezag afgesproken te worden op welke locatie nabij het baggerwerk de belasting op het oppervlaktewater wordt getoetst. Ook dient afgesproken te worden of de achtergrondconcentraties berekend worden aan de hand van monitoringgegevens van Rijkswaterstaat (zie http://live.waterbase.nl/waterbase_wns.cfm?taal=nl), of dat de achtergrondconcentraties met behulp van monitoring verzameld worden.

Als de uitvoerder er voor kiest de waterkwaliteit gelijk te stellen aan een in de nabijheid gelegen waterkwaliteitsmeetpunt van het monitoringnetwerk van Rijkswaterstaat, moet worden onderbouwd waarom deze waterkwaliteitsgegevens representatief zijn voor de waterkwaliteit ter plaatse van de projectlocatie.

Colofon

Dit is een speciale uitgave van
Rijkswaterstaat Waterdienst

Met medewerking van Royal Haskoning
(Jappe de Best, Harm de Coninck)

Rijkswaterstaat
Martijn van der Veen en Eefje Bruinsma,
met hulp van verschillende regionale
rws collega's

Inspectiedienst van Verkeer en Waterstaat
Joris van Kesteren, Cor van Eekelen en Erik de Beer

Fotografie
Rijkswaterstaat & Royal Haskoning

Oplage
50 exemplaren

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

Kijk voor meer informatie op
www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002
(ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)

september 2011 | WD0911CP014